

DARBININKAS

Vol. LX, Nr. 36
Rugsėjis-September 5, 1975

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės ivykiai

MELAS PRIEŠ LKB KRONIKĄ IR VATIKANO RADIJĄ

JAV vaidmuo Art. Rytuose pasikeitė iš esmės — iš tarpininko į derybininką, ir dėl to jų įtaka čia žymiai padidės, palikdama Sov. S-gą tik ginklų tiekėją ir pramonės ugdytoją vaidmenyse.

JAV painformavo Portugalijos vyriausybę, kad ji yra pasiruošusi padėti išgabenti iš Angolos 300,000 pabėgėlių, bet pageidauja, kad Portugaliją valdytų tokia vyriausybė, su kuria JAV galėtų bendradarbiauti.

Peru vykstanti trečioji pasaulio 80 valstybių konferencija į savo narius priėmė Š. Vietnamą, Š. Korėją, Panamą ir Palestinos išlaisv. org.-ją.

Pietų Afrikos min. pirm. John Vorster ir Zambijos prez. Kenneth D. Kaunda pastangomis sušaukta Rodezijos min. pirm. Ian D. Smith ir juodųjų vadų konferencija dėl Rodezijos konstitucijos nutrūko.

Portugalijoje demonstracijos ir komunistų būstinių naikinimas vyksta toliau, tačiau prezidentas nesiryžta priversti min. pirm. Vasco Goncalves vyriausybę atsisakyti.

Jordanas ir Sirija sudarė bendrą vadovybę šių valstybių politinei ir karinei akcijai prieš Izraelį vykdyti. Jai vadovaus Jordanijos karalius ir Sirijos min. pirmininkas.

Graikijos teismas nuteisė buv. prez. George Popadopoulos ir kitus du karininkus mirti už krašto išdavimą, tačiau min. kabinetas mirties bausmę pakeitė kalėjimu iki gyvos galvos.

Laos Pathet Lao komunistai viso krašto valdymą perėmė į savo rankas, tačiau karalių Savang Vathaną ir min. pirm. Suvanna Phuma paliko savo vietose.

Argentinos darbo ūnių vadai įspėjo savo narius būti pasiruošus ginti prezidentę Izabel Martinez de Peron prieš galimą kariuomenės perversmą.

Grupė įtakingų Ispanijos dešiniųjų politikų reikalauja greitų ir didelių politinių reformų, kurios pasuktų kraštą iš autoritarinės į demokratinę sistemą.

Sov. S-ga numato be jau nupirktų 9,8 mil. t. javų dar pirkti iš JAV 11 mil. t. javų, arba 1/3 daugiau kaip per 1972 m. įvykusį "didįjį javų apiplėšimą". JAV ekspertai tvirtina, kad Sov. S-gai truks 25-30 mil. t. javų iki jos 1975 metams nustatyto plano.

Argentinos peronistų partijos triukšmingame kongrese partijos vadu buvo išrinkta prez. Isabel Martinez de Peron, nors apie pusę kongreso dalyvių salę paliko prieš balsavimą.

Bangladesh prez. Khondakar Moshaque Ahmed sudarė min. kabinetą, kuriame jis bus gynybos, vidaus ir bendros administracijos ministras.

Portugalijos valdomoj Timoro salos rytinėje dalyje prasidėjo pilietinis karas tarp dviejų konkuruojančių sąjūdžių — Timoro demokratinės unijos, pradėjusios sukilimą, ir revoliucinio fronto.

JAV ir Sov. S-ga įteikė nusi-ginklavimo konferencijai jų pasiektą susitarimą, uždraudžiantį dirbtinėmis priemonėmis keisti oro sąlygas kariniam tikslam.

Dr. Precan prieš 4 metus buvo tardytas dėl jo vaidmens ryšium su istorijos instituto išleista knyga 7 dienos Prahoj: rugpjūčio 21-27, kurioje dokumentais pa-vaizduojama Sov. S-gos darbai užimant Čekoslovakiją ir pašalinant A. Dubcek.

"LKB Kronikos" 15-me numeryje buvo rašyta apie negarbingą tarybinės spaudos klastotę — laikraštis "Tarybinis mokytojas" apkaltino Vatikano radiją, kad jis prigalvojęs "mirusių sielių" (mokytojų) ir jas apšmeižęs. Nepaisant, kad Vatikano radijas atskleidė tą klastotę, ji ir toliau kartojama. 1975 kovo 20 radijo "Akiratis" laidoje balandžio 4 savaitraštyje "Kalba Vilnius" vėl buvo skelbiama, kad Vatikano radijas skelbia išsigalvotą informaciją. "LKB Kronika" patikrino faktus ir papildė 15-jo numerio medžiaga.

Klaipėdoje 5-je vidurinėje mokykloje dirbęs mokykl. Mažeika prieš dvejus metus perkeltas į Klaipėdos 18-ją vidurinę. Dirbdamas 5-je vidurinėje, jis tikrai tyčiodavosi iš bažnyčių lankančių moksleivių. Prieš Velykas kartą mokykl. Mažeika gąsdino vaikus: "Nemėginkite nei vienas nueiti į bažnyčią, nes parašysiu istorijos po dvejetą". (Sitai liudija mokykl. Mažeikos mokiniai, kurių pavardės "LKB Kronikai" rinomos — Red.).

Šilutės aštuonmetės mokykl. Irena Arlauskienė (šiuo metu jau direktorė), liudija viena mokinė, pamokos metu liepė mokiniams tris kartus garsiai sušukti: "Nėra Dievo!" Vieni tylėjo, kiti nedrąsiai šaukė, o mokykl. I. Ar-

lauskienė šaukė garsiausiai. "Kadangi aš nieko apie Dievą nežinojau — tylėjau, dabar drąsiai sušukčiau: Mokytoja, jūs klystate, nes Dievas yra!" — pasakoja apie buvusios mokytojos "auklėjimą" jos mokinė.

Kašučių aštuonmetės direktorius Povilaitis tikrai daugydavo rankas tiems mokiniams, kurie nenorėdavo užpildyti anketų, reikalingų stojant į komjaunimą. Sutikęs moksleivį Darbėnuose, direktorius imdavo šaukti: "Išsigimėli, jau į bažnyčią atvažiavai!" Nepakęsdami direktoriaus teroro, tėvai skundėsi ir buvo atvykusi komisija tirti faktų.

"Tarybinė mokytojuje" (1975.I.24) buvo rašyta, kad Kretingos rajono Darbėnų apylinkės Vykdomasis komitetas herbiniu antspaudu ir pirmininko bei sekretoriaus parašais 1974 lapkričio 28 patvirtino, kad Kašučių aštuonmetėje tarp direktoriaus Povilaičio ir mokinių ar tėvų jokių konfliktų ir skundų nebuvo. Kokia proga teko Darbėnų apylinkei rašyti tokį pažymėjimą? Gi šiuo metu Saugumo komitetas, norėdamas sukompromituoti "LKB Kroniką", renka panašius pažymėjimus, tardo "Kronikoje" aprašytus asmenis, kam jie pasipasakojo apie įvykį ir verčia paneigti "Kronikoje"

KODĖL PORTUGALIJOS ARMIA SUKAIRĖJO?

Per paskutinius dešimtmečius Portugalijos aristokratija savo stūmus nukreipė iš karo mokyklų į universitetus, o karo mokyklos kandidatų pradėjo ieškoti krašto gimnazijose tarp tos klasės žmonių, kurie dėl mokslo brangumo savo sūnų nepajėgė į universitetus siųsti. O mokslas karo mokyklose buvo nemokamas.

1961 prasidėjusiem Afrikos kolonijose karam užsitęsęs, karinė karjera neteko savo patrauklumo net ir žemesnėse klasėse, ir vyriausybė buvo priversta kreiptis į universitetus ir čia ruošti aktyvaus rezervu karininkus trūkumam užpildyti. Portugalijos, kaip ir kitų valstybių, studentija buvo suradikalėjusi ir

jos tarpe atsirado net ir komunistinių grupių. Tokiu būdu ir kariuomenė buvo užkrešta radikalėmis ir net komunistinėmis idėjomis.

Apie 1973 kariuomenę atsirado ir profesinių problemų. Aktyvios tarnybos karininkai buvo nepatenkinti, kad rezervu karininkai be didesnių pastangų ir specialaus mokslo buvo sugyinti su jais, turėjusiais baigti specialias mokyklas.

Senasis Portugalijos režimas karius buvo smarkiai įdoktrinavęs prieš komunizmą. Ta įtaka jaučiamą ir dabar, tačiau Portugalijos kapitalistinė sistema buvo labai atsilikusi, todėl perversmininkai ir pasuko socializmo keliu, nors aiškiai suformuluotos politinės programos ir neturėjo. Iš to ir kilo dabartinės jų politikos svyravimas. Be to, kariam didelės įtakos padarė ir Angolų puikiai suorganizuotą išlaisvinimo sąjūdį, kurių visi yra marksistiniai.

San Francisco, Ca., vykstantį tarptautinį istorinių mokslų kongresą pasiekė čekoslovakų istoriko dr. Vilem Cekan laiškas, kaltinantis, kad Čekoslovakijos vyriausybė pašalino 36 istorikus iš komunistų partijos organų, 22 iš Karolio universiteto Prahoj, 17 iš karinės istorijos instituto ir 16 iš mokslų akademijos, o jų darbus iš bibliotekų.

Mobil Oil korp-cija kreipėsi į kongreso narius priešintis prez. Fordo pastangom panaikinti namie gaminamo aliejaus kainų kontrolę.

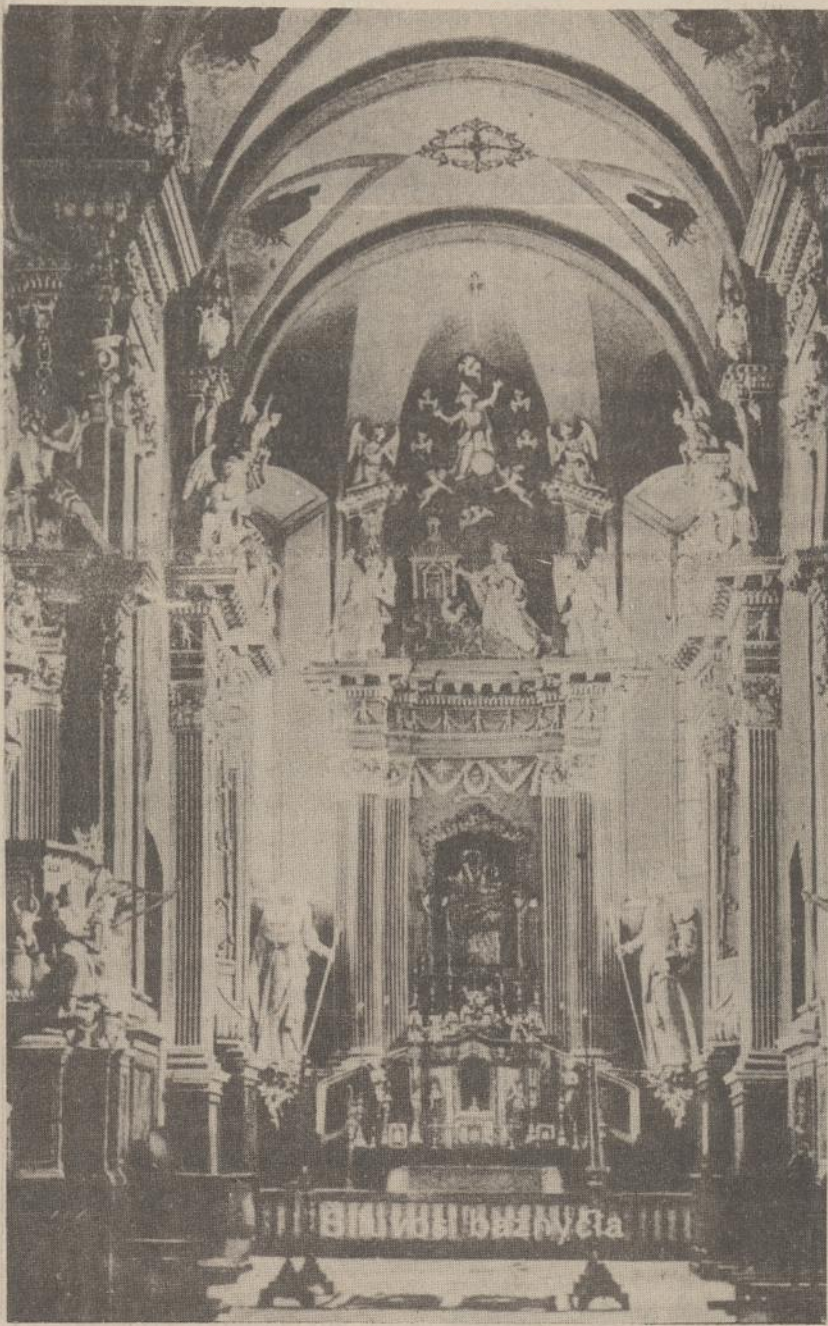
Egipto min. kabinetas pritarė prez. Anwar el Sadat susitarimui su Izraeliu dėl dalinio pasitraukimo iš Sinajaus pusiasalio.

Demokratų partijos konvencija jos kandidatui į JAV prezidentus pasiūlyti įvyks New York mieste 1976.

Prez. Fordui nepavyko susitarti su AFL-CIO prezidentu Meany dėl Sov. S-gos javų pirkimo įtakos vartotojams.

aprašytų faktų tikrumą. Saugumo reikalavimu ne tik Darbėnų, bet ir visos Lietuvos, jei reikėtų, prašytų kad ir po 100 panašių pažymėjimų, kad tik būtų suniekinata "Kronika" ir kad joks laikraštis, jokia radijo stotis nedrįstų pasinaudoti jos pateikiama medžiaga.

Žurnalistas Vyt. Mockevičius, parašęs straipsnius "Tas melagis Vatikano ruporas" ir "Kad prietariai netemdytų jaunystės", sprendžiant pagal pateiktus faktus, naudojosi saugumo pateikta medžiaga, todėl šios klastotės iniciatorium yra ne koks nors žurnalistas, bet Saugumo komitetas.

Rugsėjo 8 yra Marijos šventė ir lietuvių Tautos šventė, kada prisimenamas Vytautas Didysis, visa senoji Lietuva. Taip pat rugsėjo 8 yra ir Šiluvos šventė. Čia matome Šiluvos bažnyčios vidų su stebuklingu Marijos paveikslu didžiajame altoriuje.

BRANGUS SUSITARIMAS

Jei valst. sekr. Kissingeriui pavyktų įtikinti Egiptą ir Izraelį susitarti dėl dalinio Izraelio pasitraukimo iš Sinajaus pusiasalio, tai šis susitarimas bus ne tik labai brangus, bet ir žymiai padidins JAV įsivylimą į Art. Rytų problemų sprendimą. JAV turės pasižadėti duoti civilius technikus sekimo punktams aptarnauti ir laiku įspėti Egiptą ar Izraelį apie jų pasirengimus pulti. Be to, JAV sutiks užtik-

Kretos salos kairieji reikalauja, kad JAV ir NATO bazės saloj būtų uždarytos.

Mokesčių mokėtojų organizacija surado, kad 38 JAV kongreso nariai be savo nuolatinio atlyginimo dar gauna karines pensijas ar kompensacijas ryšium su netektu darbingumu, būnant jiems karinėje tarnyboje.

Indira Gandhi pareiškė, kad ji laiko areštuotuosius pagal išimties įstatymą kalėjime be teismo todėl, kad teismo procesas ilgai trunka ir kad teismui sunku įrodyti areštuotųjų nusi-kaltimus.

HELSINKIO KONFERENCIJA — ABSOLIUTI KLAIDA

SPAUDOS ATSLILIEPIMAI

Aplamai, Šiaurės Amerikos spauda labai skeptiškai žiūrėjo į Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją. Keli korespondentai palyginno šią konferenciją su britų ministerio pirmininko N. Chamberlaino nuolaidavimo konferencija 1938 Muenchene.

-0-

The Philadelphia Inquirer. liepos 30 laidoj pasirodė straipsnis "Helsinkio sutartis numalšina sovietus". Šalia straipsnio buvo nusileidimo simbolio Neville Chamberlaino nuotrauka. Straipsnio autorius Smith Hempstone griežtai priešinasi Helsinkio deklaracijai, ją vadinamas "vienu iš gėdingiausių dokumentų, kurį bet koks Amerikos prezidentas yra pasirašęs". Tos deklaracijos pasirašymas esąs JAV pritarimo antspaudas Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksavimui. Autorius smerkia valstybės departamento "realistus", kurie teisinasi, kad Helsinkio deklaracija tikrai pripažįsta faktišką dabartinę padėtį

Europoj. Anot Hempstone, yra vienas dalykas priimti realybę, ir visai kas kita formaliai atleisti agresijai. Hempstone nesutinka su A. Solženicynu, kad Helsinkio konferencija yra "Rytų Europos išdavimas". Hempstone nuomone, tai yra "mūsų visų išdavimas".

-0-

Lubor J. Zink, The Toronto Sun korespondentas, liepos 25 laidoj irgi užsimena, kad Helsinkio konferencija panaši į Muencheno konferenciją. Skirtumas tarp 1938 konferencijos ir 1975 konferencijos esąs, kad pastaroji Vakarų pasidavimo atžvilgiu yra didesnio masto. Zink rašo, kad "atsisakyti teisingos moralinės pozicijos visada yra silpnumo, sumišimo ir puvimo ženklas". Helsinkio konferencija esąs tos teisingos pozicijos atsisakymas.

-0-

The Chicago Tribune žurnalistas Bob Wiedrich, rašydamas liepos 16 apie sovietų-amerikiečių "erdvių spektaklį", labai įžvalgiai analizuoja Rytų-Vakarų santykius:

"Galima ginčyti, kad atsisakymas pripažinti Rusijos pokarius teritorinius užgrobumus nesudarytų jokio skirtumo sovietų trionijos paverttiesiems, kad jiems nėra jokios vilties ir Maskva niekada jų nepaleis. Taip pat galima ginčyti, kad Estija, Latvija, Lietuva, Čekoslovakija, Lenkija, Vengrija ir visos kitos tikrai nėra tokios svarbios, kad vertėtų dėl jų kariauti. Tačiau galima ir sėkmingai įrodyti, kad atsisakymo pripažinti sovietų pavogtos Rytų Europos imperijos rezultatus nebūtinai būtų karas ir kad pasaulinei taikai gal būtų geriau tarnaujama, jei JAV liktų tvirtu moralinio vadovavimo ir stipraus įsipareigojimo individualinei laisvei simbolis. Su laiku Maskva gal gerbtų tvirtą JAV elgesį labiau negu tokį, kuris, neatsižvelgiant į kainą, pasiduoda sovietų reikalavimams mainais su rankų spaudimu erdvėse."

-0-

The Toronto Sun dienraščio liepos 31 pirmame puslapyje buvo dvi didelės nuotraukos, rodančios kelis tūkstančius baltų, ukrainiečių ir kitų, demonstruojančių Toronto Nathan Philips kvadrato. Dienraštis plačiai aprašė šį įvykį ir davė Kanados politikų, atvykusių į demonstracijas, kalbų ištraukas.

-0-

Kitame Toronto dienrašty, The Toronto Star, tą pačią dieną buvo straipsnis, pavadintas "Trudeau sako, jog yra iliuzija matyti tautų išsilaisvinimą Europos sutarty". Kanados ministras pirmininkas buvęs Helsinky žurnalistų užklaustas, ar jis galvojęs, kad Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos sutartis paguos tuos, kurie siekia Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės. Jis atsakė: "Be abejo, tekste nėra nieko, pakeičiančio tai, kas yra nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos de facto realybė... Būtų iliuzija tikėtis, kad Sovietų Sąjunga sutiks savo pokarines sienas sumažinti."

The Toronto Star korespondentas pranešė, kad Baltijos valstybių klausimas sukėlęs JAV ir Kanados vadų rūpestį ir kad tie užtikrino, jog baltų neišduos.

-0-

Roscoe Drummond, The Christian Science Monitor laikraščio rugpjūčio 6 laidoj rašydamas, atsako valstybių vadams, kad iš tikrųjų jie Helsinky Rytų Europą atidavė sovietams. Tą konferenciją Drummond pavadina "absoliučia klaida". Konferencijos rezultatas, teigia Drummond, yra, kad, jeigu nerimstą Rytų Europos žmonės bandytų atgauti savo nepriklausomybę, tai jie, o ne sovietai būtų laikomi karo kurstytojais.

(Elta)

MES DIDŽIUOJAMĖS SAVO LIETUVIŠKA KILME

Lietuvių Diena, Lakewood, Pa.

(Tęsa iš praeito nr.)

Prasideda programa

Programa prasidėjo 3 v. po piet. Į sceną užkopė šios dienos pirmininkas kun. Juozas Neve-rauskas. Kalbėjo labai trumpai ir tuoj pakvietė programai pravesti kun. Kazimierą Pugevičių. Invokaciją sukalbėjo kun. Stasys Norbutas, orkestras sugrojo Amerikos himną.

Ilgą kalbą pasakė Miss Theodora Lisoski iš Minersville, Pa. Tada dainavo solistas Liudas Stukas, palydėtas jaunos pianistės (gaila, kad garsia-kalbių sistema ir akustika buvo kiek prastoka, taip neišgirdome pianistės pavardės).

Kalba Simas Kudirka

Lietuvių dienos rengėjai buvo specialiai pasikvietę garbės svečią Simą Kudirką su žmona Gene. Į sceną atėjo Simas, palydėtas triukšmingų plojimų. Jis kalbėjo apie gyvenimą Lietuvoje, apie laisvės troškimą. Prisiminė, kad ir čia, Penssylvanijoje, įsikūrę pirmieji ateiviai, pabėgę nuo caristinio persekiojimo. Jo kalbą tiksliai ir sklandžiai vertė p. Mironienė iš Philadelphiajos.

Tada buvo įteiktos dovanos Simui. Įteikė gražius raktus ir perskaitė specialią rezoliuciją.

Pabaigos maldą sukalbėjo kun. Pijus Česna iš Fountain Springs, Pa. Programa baigta Lietuvos himnu.

Ir vėl skardėjo lietuviška muzika. Žmonės jau skirstėsi prie stalų ir šnekučiavosi.

Cia buvo ir amerikiečių spaudos atstovų, buvo ir spaudos konferencija su Simu.

-o-

Patekus pirmą kartą, stovi salėje ir mąstai. Tai Penssylvanijos Lietuva, savyje sujungu-

si abi tėvynes. Daug moterų dėvi tautinius drabužius, gražius galvos papuošalus, gintarus, lietuviškas skareles. Ateina tvarkdariai su amerikietiškom skrybėlėmis, kurios apjuostos lietuviškom trispalvėm. Ir tai sudaro didelį margumyną, sudaro bendruomenę, kuri brangina visą, kas lietuviška.

Šiame buvo 61-ji lietuvių diena. Pradėtos jos rengti prieš pirmąjį pasaulinį karą. Į rengimo darbą įsitraukia daugybė žmonių. Pačiam komitetui paprastai vadovauja kunigai.

Šiame garbės pirmininkais buvo prel. J. Karalius ir kun. P. Česna, pirmininkas kun. Juozas Neve-rauskas, vicepirmininkas ir išdėtininkas kun. Al. Bartkus, vicepirmininko padėjėjai: John Koons, Mary Botek, sekretorė Anna Wargo, informacijos reikalams — Anna Wargo, Mary Koons, Sara Becket, priėmimo — Helen Ambrose, papuošimo — Charles Taronis, Bernice Mikatavage, Florence Kobluskie, Tessie Balulis, programos knygą išleido Mary Botek, Anna Panchari, Helen Chesko.

Visi jie kilę iš įvairių apylinkės miestų, miestelių. Visi jie lietuviškos kilmės, susirišę su lietuviais.

-o-

Suvažiavusių buvo daugiausia iš Penssylvanijos. Iš New Yorko buvo Romas ir Daiva Kezai, Zenonas ir Živilė Juriai, Petras ir Irena Baltrulioniai ir kiti.

Šių metų visas pelnas atiduotas Simui Kudirkai. Ir kitais metais bus tokia pat diena, ji bus rugpjūčio 15 artumoje. Tad iš anksto kviečiami visi susipažinti su Penssylvanijos Lietuva. (p.j.)

Ivažiavimas į Lakewood Park, Pa., lietuvių dieną. Iš k. fotografas Romas Kisieličius, Darbininko redaktorius Paulius Juras ir dr. Jonas Lenkaitis. Nuotr. R. Kisieličius

Penssylvanijos lietuvių šeima važiuoja siauru pramoginiu traukinuku per parką. Tai Karolis Zigmontas (Carl D. Zigmont) su savo šeima. Nuotr. R. Kisieličius

Savaitės įvykiai

(atkelta iš 1 psl.)

Argentinijos prez. Isabel Martiriz de Peron bandė pervesti 700.000 dol. iš viešųjų gerovės fondų į jos mirusio vyro Juan Domingo Peron paliktą nuosavybę, kurios vienintelis paveldėtojas yra ji pati. Iki šiol niekada nebuvo viešai atsiskaityta iš gerovės ministerijos fondų.

Pentagonas užsakė JAV firmą pagaminti Saudi Arabijos kariuomenei uniformų už 26.1 mil. dol.

Naujoji Bangladesh vyriausybė areštavo buv. viceprezidentą, min. pirm. ir pramonės, užs. reik. ir informacijos ministerius. JAV atstovų rūmų narė Elizabeth Holtzman vėl kaltina valst. d-tą, kad jis vilkina JAV gyvenančių nacių bendradarbių apklausinėjimus.

Voice of America direktorius Kenneth Giddens kaltina, kad valst. d-tas labai kišasi į VOA radijo žinių perdavimą, nurodinėdamas, apie ką galima ir apie ką negalima kalbėti. Diktavimas ypač padidėjęs pradėjus atoslūgio politiką.

Sov. S-ga Vladivostoke įsteigė Tol. Rytų mokslų centrą su ke-likokia institutų, kurių vienas tirs vulkanus, o kitas jūrų biologiją. Centre dirbs apie 5500 žmonių.

Bahreino emiras šeikas Isa bin Sulman al-Khalifa paleido pirmąjį krašto parlamentą ir naujų rinkimų nepaskelbė.

Sov. S-ga numato 1979 įvykdyti visuotinį gyventojų surašymą.

Britanijos karalienė su vyru atvyks į JAV oficialaus vizito 1976 liepos 7.

— Etninių grupių katalikų sielovados atstovų antroji konferencija įvyks New Yorke, Commodore viešbuty, spalio 29-31. Bus nagrinėjama tema: "Bažnyčia, etniškumas ir dviejų šimtų metų JAV nepriklausomybės sukaktis." Lietuviam šioj grupėj atstovauja kun. K. Pugevičius ir Tėv. P. Barius, OFM.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotos ir pabrastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blokal nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktori 126 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruoš. garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Coi Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — im-pertuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškoj dvasioj patarnauja apdraudamas gyvybės netekimo ar ligos atveju. Duoda paskolas su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiem. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmd. 1-1:30. S. Min-kus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmd. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač siuntiniam į Lietuvą

(Polyester-Knits yardas 2.50, Arnel Jersey yardas 89 c.)

AMERICAN FABRICS

55-35 Myrtle Ave. (Putnam kampus) Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046

(Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam)

Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus Monika Macežinskaitė, sav.

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:

Specialios nuolaidos:

LEKTUVAI
VIEŠBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas
TRAUKINIAI

INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais)

GRUPĖMS JAUNIMUI ŠEIMOMS

Specialiai lietuvių dienai išleisti marškiniai, įrašyta — Sveikas ir dienos data, vaiko marškiniai irgi su lietuviškais ženklais ir įrašu. Nuotr. R. Kisieličius

Lietuvių dienos programoj rugpjūčio 17 Lakewood, Pa. dainuoja solistas Liudas Stukas.

Nuotr. R. Kisieličius

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan FathersEditorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office
Subscription per year — \$10.00, Single Copy 20 centsEina nuo 1915 m. 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS. Pre-
numerata metams \$10.00. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Mokyklos skambutis

Vasara baigėsi per greit. Rodos, dar galėjo ji čia paviešėti, kad visi galėtume atostogauti, negalvoti apie knygas ir darbą. Bet mūsų gatvės medžiai jau meta lapus. Pilna jų. O lapai kloja rudenį kelią, lapai atskleidžia knygų lapus. Prasi-deda nauji mokslo metai. Prasi-deda ir lietuviškos veiklos naujas sezonas.

Rugsėjo pirmoje pusėje ir vi-sose lietuviškose mokyklose su-skambės varpeliai, skelbdami mokslo pradžią. Šimtų šimtai vaikų uždami skubės mokyklos laiptais, skubės į klases. Ant suolo jie pasidės savo knygas. Ir jos bus lietuviškos. Tik vieną dieną per savaitę lietuviškos at-verstos knygos prieš vaikus. Per tą vieną dieną reikia išmokyti ir skaityti ir rašyti, pereiti gramati-kos miškus, baisyas dalyvių pel-kes, įvardžiutinių būdvardžių erskėtytus. Reikia rašyti ir sudėti nosines. Ir kur jas dėti? O kur geografija? Prieš mokinu-kus atsiveria niekada nematyti, negirdėti ežerai, upės, kalniukai ir miestai. Kažkur yra Žemaitija ir Aukštaitija. Esama ir Suvalki-jos ir Dzūkijos.

Iš istorijos lapų kyla kuni-gaikščiai ir karaliai, veda kariuo-menes. Stato pilis ir miestus. Priešai ateina. Prasi-deda suka-li-mai. Ir knygnešiai, ir laisvės karai. Lietuva laisva. Lietuvali Ji taip tolima, ir kad būtų arti, rei-kia ją pažinti, reikia mokyti.

Dideli ir sunkūs uždaviniai tenka lituanistinei mokyklai. Laiko mažai, o darbo daug. Bet vistiek reikia ryžtis ir nesibijo-ti darbo. Reikia nepamiršti, o planingai dirbti, išlaikant rimtį ir drausmę.

Lituanistinės mokyklos/ yra mūsų svarbiausios institucijos, nes jos mūsų vaikus moko, kaip pažinti Lietuvą ir lietuvių kalbą vartoti. Jos pradžiai mūsų lietuvių. Tik iš lituanistinių mokyklų ateina nauji jaunimo

organizacijų vadai, nauji visuo-menės darbuotojai. Tad tai mokyklai turi talkinti visi, kad ji galėtų išsilaikyti ir tvarkingai dirbti. Ją turi globoti ir remti Lietuvių Bendruomenės dali-niai. New Yorko LB apygardos valdyba praeitais metais davė 1000 dol. — sumokėjo aukštes-nųjų klasių mokslapinių. Tai gražus pavyzdys visiem.

Mokyklai dažnai sunku eko-nomiškai išsiversti. Tenka reng-ti specialius renginius ir telkti lėšas. Ir čia gali pagelbėti įvai-rios organizacijos, pačios paskir-damos auką mokyklai, padė-damos mokyklai surengti jų va-karus.

Tėvai iki šiol parodė labai daug ryžto, veždami savo vai-kuš, aukodami laiką ir net poi-lį. Pagarba tiems tėvams, kurie su tokiu uolumu veža savo vai-kus į lituanistines mokyklas. Vežkite ir toliau, nes, ką vaikam duosite, niekada to nesigailėsi-te. Mokslo yra pats brangiausias turtas, o lituanistinis mokslas mum, lietuviams, yra dar svarbesnis ir dar brangesnis. Tad stenkimės ko daugiau iš-mokyti ir išmokyti.

Tas noras daugiau išmokyti verčia kurti ir aukštesnes mo-kyklas, šalia aštuonių skyrių su-daryti sąlygas toliau mokyti-s. Ir New Yorko veikia aukš-tesnioji mokykla. Tegu ir ji kles-ti ir dirba su pasisekimu.

-o-

Kai suskambės mokyklos skambučiai, tegu nelieta nė vie-no, kuris nelankytų lietuviškos mokyklos. Paskatinkime vienas kitą, padėsim vieni kitą, jei kartais reikia nuvežti. Juo daugiau bus mokinių, juo geriau bus mokyklai išsilaikyti ir vi-siems bus didesnis džiaugsmas, kad auga gražus atžalynas.

Pirmą kartą Southfielde

Ši Lietuvių Katalikių Moterų Sąjungos 36-tąjį seimą kvietė ir globojo Detroito 54-toji kuopa. Rengimo komisiją sudarė pa-tyrusios veikėjos: Bertha Janus — pirm., Ona Walls — vicepirm., Eleanor Mickey, Magdalena Smailienė, Julė Me-dinienė, Sophie Zager, Stella Hotra, Hotra, Helen Tucker, Ann Zilvitis ir Kunegunda Keblinkienė.

Delegatės pradėjo rinktis į Ra-mada Inn rūgpiūčio 13. Nuo 5:30 v.v. prasidėjo atstovių re-gistracija. Buvo surengtas su-sipažinimo vakaras su užkan-džiais. Rūgpiūčio 14 rytą visos susirinko į naują Dievo Apvaiz-dos parapijos bažnyčią. Mišias lietuvių kalba aukėjo parapijos klebonas kun. V. Kriščiūnevičius. Jo pamokslas tema buvo ar-timo meilė.

Po pamaldų atstovės ir sve-čiai susirinko į erdvią parapijos salę, kur šeimininkės jų laukė su skoningai paruoštais pie-tumis.

Išrinktas prezidiumas

Po pietų prasidėjo seimo pir-mas posėdis. Jam vadovavo centro valdybos pirmininkė Donna Kamm. Ji pasveikino de-legates ir organizacijos vardu iš-reiškė padėką 54-tajai kuopai, kuriai pirmininkauja Elzbieta Paurazienė, už pakvietimą ir rū-pestingą trijų dienų programos suprojektavimą. Palinkėta sei-mui sėkmės.

Į mandatų tikrinimo komisiją išrinktos: Marijona Srupšienė — Chicago, Ill., Marija Genienė — Cicero, Ill., Charlotte Serwo — Hartford, Conn.

Į seimo prezidiumą išrinktos: pirmininkė Dale Murray — Brookfield, Wis., padėjėja Mari-ja Kasevičienė — Detroit, Mich., sekretorė lietuvių kalba Elena Jušienė — Elizabeth, N.J., sek-retorė anglų kalba — Nellie Sinkevičienė — New Port Richey, Fla., sekretorių padėje-ja Julė Skripkutė — Kearney, N.J.

Seimas susilaukė gražių sveikinimų iš organizacijų, ku-riose Moterų Sąjunga yra atsto-vaujama, iš vysk. V. Brizgio ir iš kitų žymių asmenų. Kuopos, kurios nebuvo atstovaujamos, prisitūnė sveikinimus ir aukas, kurių gerą dalį skyrė Stipendijų Fondui ir organizacijos žurnalui Moterų Dirvai.

Protestai ir padėkos

Seimui išrinkus prezidiumą, vienas iš pirmųjų darbų buvo sudarymas rezoliucijos, kurioje išreiškiamas didelis organizaci-jos nepasitenkinimas Helsinky

Kaip atsirado gerų žmonių Ame-rikoje ir net Maskvoje, kurie norėjo jai padėti. Papasakojo, kaip buvo surasti jos metrikai Brooklynne, kaip pradėjo skam-binti Gražina Paegle.

Be kalbos, be pinigų, bet gerų žmonių padedama ji gavo pasą. Rusai iš Maskvos jai net pinigų atsiųsdavo, o nuvažiavus į Mask-vą, apgyvendindavo į vieną naktį vienu, kitą naktį kitur, kad su-klaidentų policiją.

Pasakojo apie savo vyro mirtį, apie Simą, kaip jį pervežė į Vla-dimiro kalėjimą. Jam davė blan-kuš, kuriuos reikėjo užpildyti. Užpildęs ir pasirašęs jau tuo pačiu tu prašai malonės. Tačiau

Šulskienė žinojusi, kad Simas tokio prašymo nepasirašys, nes tai būtų apkaltinimas savęs.

Sugrįžo nepažįstamas

Toliau ji pasakojo taip: "Kartą einu iš daktarės, kuri man susiuvė pilvą. (Buvau per-sipiovusi, ir reikėjo susiūti). Eiti sunku. Laikau ranką tą susiūtą vietą. Einu su kita moterim ir kalbuosi. Ji sako, kad iš pas-ko einu moteris ir vyras. Tas vyras su nukirptais plaukais ir nuleidęs galvą. Moteris atsisky-rė nuo jo ir pradėjo eiti mūsų link. Tai buvo mano giminaitė, pas mane užaugusi.

Kai ji priėjo, norėjo kažką sa-kyti, bet nežinojo kaip. Pagaliau pasakė tiesiai, kad Simas ateina. Aš netikėjau, o jis artinosi. Kai jis priėjo, mes negalėjom

MOTERŲ SĄJUNGOS 36-TASIS SEIMAS

A.L.R.K. Moterų Sąjungos 36-tojo seimo dalyviai. Pirmoj eilėj iš k.: centro išdo globėja Juzė Kilkienė, Moterų Dirvos redaktorė Dale Murray, II vicepirm. Julė Skripkienė, I vicepirm. Ona Walls, Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. V. Kriščiūnevičius, pirm. Donna Kamm, rašt. Marie Panavas, išd. Marijona Druktanienė, išdo globėja Marijona Mineiko.

vykusia konferencija ir jos su-sitarimais, išduodančiais ken-diančias pavergtas tautas. Rezo-liucija pasiūsta prez. Fordui ir valstybės sekr. Kissingeriui. At-skiri padėkos laišškai pasiūsti pa-vergtųjų tautų teisių gynėjams, kongresmanams ir senatoriams; ypatinga padėka pareikšta kongr. Derwinski (R. Ill.).

Šių visų dalykų surašymu ir išsiuntimu rūpinosi darbščiosios sveikinimų ir rezoliucijų ko-misijos narės Elzbieta Alivošienė ir Leona Carberry iš Wor-cestero, Mass., ir Grasilia Meilu-vienė iš Chicago.

Parodėlė ir pasilinksminimas

Antrą seimo dieną, rugpiūčio 15, posėdžių kambary 11 val. ry-to buvo aukojamos mišios už mi-rusias nares. Celebrantas — kun. Alf. Babonas.

Po mišių buvo skaniai pietau-jama šaliniame Packard kamba-ry. Čia dalyvavo kun. Babonas, kun. Kriščiūnevičius, buvo vie-tinių sąjungiečių ir svečių.

Grįžom į posėdžių salę ir pamatėm puikiai išstatytus me-niškus audinius bei rankdar-bius, lietuviškas knygas ir įvai-rius kitus eksponatus. Visa tai paruošta Kunegundos Keblinkienės rūpesčiu. Svarbiausieji parodėlės dalyviai — Juozas

Jasiūnas iš Detroito ir sąjungie-tė Uršulė Astrienė iš Grand Rapids. Paklausti kultūros va-landos vedėjos Julės Skripkie-nės, abu nuotaikingai paaiškino, kaip ir kada prasidėjo jų intere-sas kūryboje, ir atsakinėjo į kla-simus.

Visus sužavėjo jauna kalbėtoja clevelandietė Ingrida Stasaitė-Bublienė, kurios tema buvo "Lietuvė moteris šių dienų su-kury". Ji atvyko iš Dainavos mergaičių stovyklos, kurioje sto-vyklavio jos trys dukrytės. Ji nuo jaunų dienų dirba Dainavoj kaip mokytoja — auklėtoja. Siemet stovykloj rankdarbius dėstė Uršulė Astrienė.

Vakare seimo rengėjos supla-navo delegatėms skirtingą pasi-smaginimą — vakarienei ir teatrą Mercy kolegijos patalpose. Vyko originalus muzikinis spektaklis "Personals", vietinių dramos ir muzikos kritikų įvertintas labai gerai.

Valdybos rinkimas

Trečią dieną, rugpiūčio 16, vyko nusipelnusių narių kėli-mas į Sąjungos garbės nares. Vieningai buvo pakeltos šios trys narės: centro išdo globėja Mary Ann Mineiko — Worth, Ill., Juliana Rotsko — Cicero, Ill., ir Viktorija Čepelionytė — Detroit, Mich. Kiekviena buvo pasveikinta centro pirmininkės. Kiekvienai buvo prisegta sagu-tė, kaip garbės pažymys.

Į centro valdybą ateinantį dvejim metams vienįngai per-rinktos šios narės: pirmininkė Donna Kamm — Seminole, Fla., I vicepirmininkė Ona Walls — Detroit, Mich., sekretorė Marie Panavas — Evergreen Pk., Ill., išdininkė Marijona Druktanienė — Cicero, Ill., išdo glo-bėjos Marijona Mineiko — Worth, Ill., ir Juzė Kilkienė — Chicago, Ill. Naujai išrinkta II vicepirmininkės pareigom — Ona Szeivienė — Grand Rapids, Mich.

Moterų Dirvos redagavimo pareigom seimas rekomendavo dabartinę redaktorę Dale Mur-ray.

Į įstatų komisiją išrinktos: Shirley Kryger ir Stephanie Kry-ger — Grand Rapids, Mich., ir Juliana Rotsko — Cicero, Ill.

Inešimų komisija: Antonia Wackell ir Martha Phillips iš Worcester, Mass.

Skundų komisija: Elena Stumbers — Hartford, Conn., Marija Kasevičienė ir Viktorija Čepelionytė — Detroit, Mich.

Stipendijų Fondo komisija: Grasilia Meiluvienė — Chica-go, Ill., Elzbieta Paurazienė ir Bertha Janus iš Detroito.

Organizacijai atstovauti Altoj įpareigotos: Emilija Vilimaitė, Juliana Rotsko ir Marijona Srupšienė, visos iš Chicago.

ALRK Federacijoj atstovėmis paskirtos: Marija Panavienė ir Marijona Druktanienė.

Pasaulio Liet. Kat. Moterų Org. Sąjungos atstovės: K. Keb-linkienė, E. Jušienė ir J. Skripkienė.

Banketas

Seimo darbai apvainikuoti iš-kilmingu banketu Michigan Inn puošniame St. Clair kambary.

Seimo rengimo komisijos pirm. Bertha Janus tarė sveiki-nimo žodį ir pristatė vakaro vedėją Mariją Kasevičienę, kuri trumpai, bet konkrečiai paaiški-no Mot. Sąjungos istoriją ir sim-bolio reikšmę.

Ji supažindino svečius su sė-dinčiais prie garbės stalo dvasiš-kių atstovais: buvusiu Dievo Apvaizdos parapijos asistentu kun. Alfonsu Babonu, buvusiu Šv. Antano parapijos klebonu kun. Walter Stanevich ir dabar-tiniu Šv. Antano par. klebonu kun. Kaz. Šimaičiu. Jų tarpe taip pat buvo centro pirmininkė Donna Kamm, 54-tosios kp. pirmininkė Elzbieta Paurazie-nė, centro raštininkė Marie Pa-navas ir seimo prezidiumo pir-mininkė Dale Murray.

Trumpai, bet gyvai kalbėjo centro pirm. Donna Kamm ir re-daktorė Dale Murray.

M. Kasevičienė supažindino svečius su visa organizacijos centro valdyba, seimo rengimo komisijos narėmis, garbės na-rėmis. Ypatingai malonu buvo turėti seimo bankete dvi pirmū-nes, Moterų Sąjungos čarterio signatares — garbės nares Pe-tronelę Medonienę iš Detroito ir Augustą Šatkienę iš Cicero, Ill.

Programos muzikinę dalį atli-ko solistė Valencija Stambers-ky, duetam prisidėjo jos vyras Edvardas. Akordeonu pagrojo Rimas Kasputis, kuris patenkino prašymą pagroti kelias daineles ir palydėjo dainuojančius ban-keto dalyvius.

Banketas baigtas Moterų Są-jungos himnu.

D.M.

POKALBIS SU SIMO KUDIRKOS MOTINA

P. Žičkus

(Tąsa iš praeito nr.)

Baisioj kelionėj

Rašiau jam laiškus į stovyklą ir negavau jokio atsakymo. Tada pradėjau rašyti stovyklos virši-ninkui ir klausiau apie Simą. Man vis buvo sakoma, kad tavo sūnus užsispyręs ir nenori rašyti. Aš žinojau, kad jie meluoja. Pradėjau baimintis, kad jo ir gy-vo nebėra. Daug verkdavau.

Buvo galima pasiūsti per me-tus du paketėlius. Paketėlis su-visais įpakavimais negalėjo būti didesnis kaip vienas kilogramas. Pasiunčiau du, paskui dar vieną, bet visi grįžo atgal.

Mano rūpestis nesibaigė. Bai-minausi dėl jo gyvybės, Norėjau gauti leidimą aplankyti jį, bet leidimo nedavė.

Buvo kita moteris, kurios vy-ras buvo toje pačioje stovykloje. Ji jau buvo ten buvusi. Ir vėl gavo leidimą aplankyti. Prašiau, kad ir mane ten paimitų, nes aš nesmoku rusų kalbos. Ji sutiko.

Pirmiausia reikėjo išsiimti iš daktaro pažymėjimą, kad aš nesergu jokiais li-gomis. Tokį pažymėjimą ga-vau. Pasidariau du bundulius su maistu ir drabužiais. Išvykome tolyn už Uralo.

Toliau Marija Šulskienė papa-sakojo visus savo vargus su vie-tos saugumu, su Vilniaus saugu-mu. Visus vargus Maskvoje.

— Australijos Lietuvių Fondo valdybos rūpesčiu rugsėjo 6 Adelaidėj ruošiamas kultūrinis pobūvis, kurio metu bus pasta-tytas fragmentas iš Balio Sruo-gos veikalo "Milžino paunks-mė". Ta pačia proga bus groja-ma iš plokštelių ištraukos iš lie-tuviškų operų.

— Jurgis Mačys — naujas žemės ūkio mokslo daktaras. Jis apgynė disertaciją: Pomidorų, ridikėlių ir žiedinių kopūstų naujų veislių sukūrimas Lietu-voje. Baigęs Lietuvos žemės ūkio akademiją prieš karą, studijas giliną Prancūzijoje. Lietuvoj jis ilgesnį laiką dirbo skėlinin-kystės srity ir nuo 1957 Vytė-nų Skėlininkystės Stoties vedė-jas. Jis išauginęs 20 naujų dar-žovių veislių bei hibridų. Jo iš-keltos naujosios daržovių veis-lės esančios plačiai pasklidusios Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir kai-kuriuose Sibiro rajonuose. J. Mačys gimęs 1908. (E)

PRELATAI PRANCIŠKONŲ ORDINE

Prelatai Pranciškus Juras ir Jonas Balkūnas, Apaštališkieji Protonotari, daug nusipelnę Bažnyčiai ir Lietuvai, už nuopelnus Lietuvos Pranciškonų provincijai Pranciškonų Ordino generolo Tėvo Konstantino Koser buvo priimti į Mažesniųjų Brolių Ordiną garbės nariais. Oficialus jų priėmimas ir pranciškoniskais abitais apvilkinimas įvyko rugpjūčio 21 Kennebunkporto vienuolyno koplyčioje, dalyvaujant Kennebunkporto, Brooklyno ir Toronto pranciškonų atstovams, svečiam prelatam, kunigam, sendraugui ateitininkų stovyklautojam ir vasarotojam.

Iškilmės prasidėjo 5 val. vak., daugeliui kunigų jose dalyvaujant ir koncelebruojant mišias. Pagrindiniu celebrantu buvo Lietuvos Pranciškonų provincijolas Tėvas Jurgis Gailiusis; iš šalių jam asistavo prelatai: P. Juras, J. Balkūnas, K. Gečys, V. Balčiūnas; kunigai pasauliečiai: V. Zakaras ir R. Krasauskas; marijonai: viceprovincijolas A. Miciūnas ir V. Atkočius; pranciškonai: Placidas Barius — viceprovincijolas, Leonardas Andriekus — Kennebunkporto gvardijonas, Paulius Baltakis — Brooklyno gvardijonas ir prov. patarėjas, Augustinas Simanavičius — Toronto gvardijonas, klebonas ir prov. patarėjas, Justinas Vaškys — Lietuvos Pranciškonų kūrėjas JAV, Bernardinas Grauslys — provincijos sekretorius, Viktoras Gidžiūnas — Varpelio redaktorius, Steponas Ropolas — prov. ekonomas ir Varpelio administratorius, Kęstutis Butkus — Kennebunkporto ekonomas ir Tadas Degutis — Toronto vikaras. Apeigas tvarkė Tėvas Klementas Žalalis, padedant Broliui Jurgiui Petkevičiui.

Kunigam procesijoje einant prie altoriaus, muziko Iz. Vasyliūno suorganizuotas atstogaujančių svečių choras kartu su visais pamaldų dalyviais giedojo "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė". Tas pats choras, kun. J. Pakalniškiai palydint vargonais, pamaldų metu giedojo ir kitas liturginių apeigų lietuviškas ir lotyniškas giesmes.

Apeigas pradėjo provincijolas Tėvas Jurgis Gailiusis, perskaitydami į ordiną priėmimo dekretus ir įteikdami priimančioms Pranciškonų Ordino generolo diplomus. Po to suglaustame žodyje jis išsklė garbės narius priimančių prelatų nuopelnus Lietuvos pranciškonam. Prel. P. Juras pranciškonus šelpė ir jų veiklą rėmė dar Lietuvoje, Kretingoje pastatydamas pranciškonų klierikų novicijų namus, įkurdamas spaustuvię ir padovanodamas amerikietiškas kinematografo mašinas. Prel. Balkūnas kartu su prel. P. Juru, būdami Kunigų Vienybės centro valdybos nariais, pritarė pranciškonų įsikūrimui JAV ir tam reikalui parašė rekomendacijas raštą. Prel. P. Juras savo lėšomis išleido pirmąjį Šv. Pranciškaus Varpelio numerį JAV, pranciškonam perleido Darbininko leidimą su jo spaustuve; prel. J. Balkūno pastangomis prie Darbininko buvo prijungtas savaitraštis Amerika, gautas klebonų pritarimas ir Brooklyno vyskupo leidimas pranciškonam įsikurti Brooklyne ir vėliau persikelti naujon geresnėn vieton, sudarant sąlygas Kultūros Židinio statybai. Abiejų prelatų ir kitų kunigų palankumas ir autoritetas paveikė kunigus ir tikinčiuosius remti pranciškonų darbus ir pastangas.

Po savo žodžio provincijolas pašventino abitus. Tada, prašant Šv. Dvasios pagalbos, sugiedota "Veni Creator Spiritus" su atitinkama malda, po kurios buvo prelatų įvilktuvės. Gaudu buvo žiūrėti, kai didžiai nusipelnę Bažnyčiai ir Lietuvai, prelatų insignijomis atžymėti asmenys prie altoriaus nusiėmė Apaštališkųjų Protonotarų kryžius ir, nusivilkę prelatų drabužius, buvo apvilkti paprastais šv. Pranciškaus atgailos drabužiais. Jiem išsirengiant iš prelatiškų

PRELATAI PRANCIŠKUS JURAS IR JONAS BALKŪNAS PRIIMTI Į PRANCIŠKONUS GARBĖS NARIAIS

drabužių, provincijolas sakė: "Teišvelka jus Viešpats iš senojo žmogaus ir paruošia Serafiškojo Ordino gyvenimui. Amen."

Apvelkant abitu, sakė: "Tegul Viešpats apvelka jus šv. Pranciškaus ir jo sekėjų rūbu, kad, sekdami šventojo pėdomis, lengviau pasiektumėte amžinąjį gyvenimą. Amen."

Įteikiant gaubtuvą: "Apdenk, Viešpatie, šiuo gaubtuvu mano galvą ir pečius, kad mano mintys siektų Tavo garbės, o Tavo našta taptų man lengva. Amen."

Įteikiant juostą: "Apjuosk, mane, Viešpatie, atgailos juosta, kad mintyse, darbuose siektčiau tik Tavo garbės. Amen."

Įteikiant Brevijorių: "Priimkite mūsų Ordino Brevijorių ir šventųjų gyvenimo pavyzdžius, kad jų įkvėpti galėtumėt įsijungti į serafiškojo gyvenimo kelią. Amen."

Įteikiant Regulą: "Priimkite pranciškonų gyvenimo keldrodį — mūsų Regulą, kad šv. Pranciškaus pavyzdžiu pasiektumėt evangelinį tobulumą. Amen."

Įteikiant kryžių: "Priimkite Viešpaties Jėzaus kryžių, kuriame yra mūsų išganymas, gyvenimas ir prisikėlimas. Amen."

"Aš niekuo nesigirsiu, nebent tik mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, dėl kurios pasaulis man yra prikryžiuotas ir aš pasauliui."

Po įvilktuvių buvo tęsiamos mišios, kurių skaktyms atliko mokytojas A. Masionis. Evangeliją skaitė prel. P. Juras, po to taręs jautrų padėkos žodį, išreikšdamas džiaugsmą, kad šiandien įvyko jo ilgametis troškimas. Jis jau klebonaudamas troškęs būti pranciškonu ir jau buvęs priimtas į noviciją, bet

tuometinis Bostono kardinolas liepęs palaukti dar vienerius metus. Paskui kilęs karas, kardinolas miręs, ir taip jo troškimas iki šios dienos nebuvo įvykdytas.

Po jo kalbėjo prel. Balkūnas, prisimindamas, kaip jis už nuopelnus Lietuvai ir Bažnyčiai gavo visus prelato laipsnius. Dabar, šių įvilktuvių metu, jis supratęs, kad tai yra tuštybė. Dėl to su nusižeminimu jis priėmė šv. Pranciškaus abitą ir norįs sekti jo pavyzdžiu. Į gausią tikinčiųjų minią ir ateitininkus jis kreipėsi, prašydamas susidomėti pranciškoniskąja dvasia ir ugdyti pašaukimus į pranciškonus.

Po mišių salėje buvo atsisveikinama. Paskui buvo vakarienė, kurios metu prelatam buvo sugiedota "Ilgiausių metų". Vakarienės metu prelatas dar sveikino provincijolą Tėvą Jurgį Gailiųsį, Kennebunkporto gvardijoną Tėvą L. Andriekų, marijonų viceprovincijolą Tėvą A. Miciūną, Lietuvių Bendruomenės vardu — A. Gečys, Vliko ir Tautos Fondo vardu — A. Vakselis, sendraugį ateitininkų vardu — J. Vaitkus, Gydytojų Sąjungos vardu — dr. J. Balčiūnas, Kunigų Vienybės ir Krikščionio Gyvenimo leidyklos vardu — prel. V. Balčiūnas. Prelatai visiems sveikinusiems padėkojo. Vaisės buvo baigtos prel. J. Balkūno malda.

Paminėtina, kad atgaivos metu talkino newyorkiečiai vyrai — Giedraitis, Balsy ir Bobelis, garbės stalą puošė chigagietės ponios Stravinskienė ir Vakarė, o iškilmių tortą iškepė ponė Chlamskienė.

T.V.G

Pranciškonų ordino naujieji garbės nariai po įvilktuvių Kennebunkporte. Iš k.: prel. P. Juras, lietuvių pranciškonų provincijolas Tėv. J. Gailiusis, prel. J. Balkūnas. Nuotr. P. Ažuolo

MALDININKŲ KELIONĖ Į ROMĄ

(Tęsinys iš praeito nr.)

Ketvirtadienis, liepos trečioji, buvo mūsų paskutinioji Romos vizito diena. Iš ryto V. Lituaną privačioji koplyčioje išklaušė mišių, kurias aukėjo vysk. V. Brizgys. Po pusryčių nuvykom į Vatikano sodą. Gavom leidimą, ir spalvotoji Vatikano sargyba mus praleido.

Atsidūrėm gražiam, žaliame, įgudusių rankų tvarkomame sode — parke. Įvairūs paminklai, statulos, fontanai, gėlės, palmės, pakrašty dalis miško su eglėmis ir pušim. Augmenija panaši į Lietuvos, nemaža ir pietų kraštų žalumynų.

Ant kalvos pavėsy stovi pastatas. Tai Vatikano radijas. Jo stiebai kyla į viršų ir matomi iš toliau. Iš čia į okupuotą Lietuvą perduodamos programos

lietuvių kalba. Vieną tokią programą, įkalbėtą į juostelę, girdėjom ir mes.

Vatikano muziejų

Iš sodo vykom į Vatikano muziejų. Teko lipti aukštais, bet plačiais spiraliniais laiptais. Muziejus susideda iš daugelio kambarių — salių.

Mūsų vadovas italas skuba, aiškina, šalia kitos grupės vadovas aiškina kita kalba, visi skuba, stumdosi, visur pilna žmonių.

Perėjom paveikslų salę. Štai Švenčiausios Mergelės su šventaisiais paveikslas. Štai ir Marijos vainikavimas, Apreiškimas, Viešpaties Atsimainymas ir daug kitų paveikslų. Toliau — salė, pilna popiežių ir kitų žymiųjų valstybės asmenų biustų. Sarkofagai Konstantino Didžiojo dukters ir motinos (šv. Elenos), daug biustų ir statulų senovės dievų, deivių, karo vadų ir kt. Salės sarkofagų, žemėlapių, gobelenų, kandelabrų — sunku viską prisiminti per valandą apibėgant visas patalpas, nes vienai salei apžiūrėti reikėtų valandos laiko.

Sikstinos koplyčioje

Paskutinė mūsų kelionė buvo į Sikstinos koplyčią. Vardas kilęs nuo popiežiaus Siksto IV, kuris tą koplyčią pastatė.

Koplyčios viduj daug Michelangelo kūrybos. Yra ir kitų žymiųjų tapytojų bei skulptorių darbų.

Sienose — įvairių tapytojų paveizduoti Senojo ir Naujojo Testamento įvykiai: Mozės gyvenimas, jo mirtis, Kristus krikštus, Paskutinė vakarienė ir kt. Lubose — Michelangelo freskos, vaizduojančios pasaulio kūrimą, Adamą ir Ievą, tvaną ir kt. Didžiausias jo kūrinys yra virš altoriaus sienoj — "Paskutinis teismas". Tai 20x10 metrų paveikslas.

Sikstinos koplyčia yra vienas iš didžiausių meno paminklų.

Ypač prisimenam Vincės Leskaitienės aštrią kovą su Sovietų delegacijos prie Jungtinių Tautų nare Leokadija Diržinskaite-Piliušenko, kuri 1967 Jungtinių Tautų sesijos metu, pasivadavusi Tarybų Lietuvos atstove, šmeižė nepriklausomą Lietuvą ir kėlė Sovietų nuopelnus. LMKF vardu V. Leskaitienė išsiuntinėjo taiklų memorandumą Jungtinių Tautų misijom, įtaigojančių tuometinę JAV ambasadorę Patricia Robert Harris viešai pareikšti, kad Sovietų delegatė Piliušenko neturi teisės kalbėti Lietuvos vardu, nes JAV nepripažįstančios Sovietų okupacijos legalumo. Ambasadorius Arthur Goldberg tada irgi pareiškė, kad JAV valdžia visuomet stengsis užkirsti kelią melams (nukelta į 5 psl.)

Joj renkami nauji popiežiai.

Šveicarų jaunuolių lietuviška programa

Susizavėję ilgai neužmirštamais Vatikano muziejaus ir Sikstinos koplyčios vaizdais, grįžom pietų. Pailsėję ir apsirūpinę įvairiais pirkiniais, susirinkom vėl į Šv. Dorotėjos vienuolyno salę.

Šveicarijos lietuvių pastangomis čia mum buvo surengta meninė programa. Tai buvo lietuviškų tautinių šokių ir dainų koncertas. Tautinių šokių grupė, iš viso 16 jaunuolių, apsirengusių lietuvių tautiniais drabužiais, pašoko bene 10 lietuviškų tautinių šokių.

Grupės vadovė p. Stasiulienė yra verta didelės padėkos ir pagarbos už tokį gražų šokėjų grupės šou. Svarbiausia, kad grupė nėra nė vieno lietuvių, visi šveicarai, bet iš jų šokių eigos ir judesių buvo matyti, kad jiems labai gerai išaiškintas šokių ar dainų turinys. Prieš kiekvieną šokį turinį atpasakodavo lietuvių kalba pati p. Stasiulienė, italų kalba — pasikeisdami du šokėjai.

Turėjom ir vieną solistą — jauną šveicarą, studijuojantį dainavimą. Jis mum padainavo lietuviškai apie 8 dainas, Kačanausko, Gruodžio ir kitų kompozitorių.

Nei dainininkas, nei šokėjai nemoka kalbėti lietuviškai.

Vienas iš šokėjų prieš programą susižeidė koją ir negalėjo dalyvauti programoje. Iškvieistas į sceną, draugų padedamas (nes koja buvo sugipsuota), labai jautriai pergyveno jam sukeltas ovacijas.

P. Stasiulienėi buvo įteikta gėlių puokštė.

Po tokio gražaus koncerto visi susirinkom Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos sode. Čia buvom pavaišinti Kolegijos vadovybės gerimais ir užkandžiais bei pyragais. Čia atsiveikinom ir su kitų kraštų lietuviomis. Padėkojom Kolegijos vadovybei ir skirstėmės į savo kambarius.

(Bus daugiau)
A. R-nė

Kun. A. Račkauskas Romoje. Dešinėje — Šv. Kazimiero kolegija, kairėje — Villa Lituanica, kur sustoja keleiviai.

IŠ MOTERŲ PASAULIO 2

S. VALIUKIENĖ

(Tęsinys)

Lietuvių Moterų Klubų Federacija atsirado stovyklinio gyvenimo metais Vokietijoje, kur, nežiūrint skurdžių gyvenimo sąlygų, lietuvių moterys tęsė tėvynės nusistovėjusią tradiciją organizuotis.

Kai tik sušvelnėjo sąjungininkų nustatyti judėjimo suvaržymai, iniciatorės sušaukė Pabaltijai moterų atstovų suvažiavimą. Jis įvyko latvių stovykloje Esslingene 1947 kovo 8. Truko dvi dienas. Dalyvavo 38 lietuvių, 23 latvių ir 21 estė. Prezidiuman buvo pakviesta po tris kiekvienos tautybės atstovės. Lietuvos reprezentavo Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, dr. A. Raslavičienė ir M. Milvydaitė.

Suvažiavime buvo išrinkta Pabaltijai Moterų Taryba, į kurią įėjo po 8 atstovės iš kiekvienos tautybės. Prezidiumą sudarė dr. Marija Žilinskienė — pirmininkė, latvė Tekle Erdmane ir ilgametė esčių delegacijos pirmininkė Mall Jurma. Buvo nutarta, kad lietuvių, išrinktos, Pabaltijai Moterų Tarybą, drauge sudarys ir Centrinę Lietuvių Moterų Komitetą, kuris laikomas Lietuvių Moterų Klubų Federacijos užuomazga. 1948 šis komitetas pakeitė vardą į Lietuvių Moterų Atstovybę. Buvo priimtas ir LMA statutas. Svarbiausi organizacijos tikslai: saugoti lietuvių moters gerą vardą, auklėti vaikus tautinėje dvasioje, palaikyti glaudžius ryšius su pasaulio išsisklaidžiusiomis lietuviomis, kooperuoti su tarptautinėmis moterų organizacijomis ir, bendraujant su lietuvių tautine bendruomene, visomis priemonėmis kovoti už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

-o-

Dr. Marijai Žilinskienei iš-emigravus į JAV, Lietuvių Mo-

terų Atstovybės pirmininkės pareigas perėmė žymi visuomeninė advokatė Birutė Novickienė; pirmoji organizacijos sekretorė buvo dabartinė LMKF pirmininkė Irena Banaitienė. 1949 Birutei Novickienei irgi emigravus į JAV, abiejų organizacijų — PMT ir LMA — centrai perkelti į New Yorką.

-o-

1950 vasario 16 New Yorke buvo atkurta PMT. Trijų delegacijų pirmininkėmis buvo Birutė Novickienė, Elija Druva ir Mall Jurma. Iki 1953 Lietuvių Moterų Atstovybei pirmininkavusi Birutė Novickienė turėjo iš tų pareigų pasitraukti dėl sunkėjančios artričio ligos, kuri nuo 1941 ją laikė priklausiusi prie kėdės. Jai buvo suteiktas LMKF garbės pirmininkės titulas. Birutė Novickienė iki pat savo mirties buvo tos organizacijos širdis, teisinis protas ir patarėja. Jos 1956 surašytas naujasis LMA statutas tebegalioja ir šandien.

-o-

1953 LMA vadovavimą perėmė viena iš organizacijos ryškiausių jaunosios kartos atstovių Ligija Bezumavičiūtė-Bieliukienė. Ji buvo talentinga organizatorė, puiki kalbėtoja ir didelio žavesio asmenybė, panaudojusi savo visą energiją plečiant organizacijos vienetų tinklą, perorganizuojant Lietuvių Moterų Atstovybę ir 1959 įjungiant ją į tarptautinę General Federation of Women's Clubs organizaciją. Augant lietuvių moterų klubų skaičiui, organizacija pakeitė savo vardą, pasivadindama Lietuvių Moterų Klubų Federacija. L. Bieliukienės vadovaujama, Federacija užmezgė ryšius su Vliku ir Pavertųjų Europos Tautų Seimu, su kuriuo drauge buvo pradėta plati akcija, prašant Jungtines Tautas tirti kolonializmą Sovietų okupuotose Pabaltijų kraštuose.

Kas trečius metus vadovaudama Pabaltijai Moterų Tarybą, L. Bieliukienė yra parašiusi daugy-

PAGERBTAS PROF. JONAS KUPRIONIS

Miškininkas Jonas Kuprionis apie 20 metų profesoriavo Louisianos technologijos universitete, kuriame dėstė miškininkystės, medžių matavimo ir miškų rekreacijos mokslus, kartu tyrinėdamas sumedėjusių augalų genetiką, aklimatizaciją, dauginimą ir auginimą. Čia jis suorganizavo modernų mokslo priemonių kabinetą ir užveisė medelyną, kuriame išaugintais medeliais planingai apšodino mokyklos rajoną. Universiteto vadovybė jam pavedė 50 akrų prie Rustono miesto. Tame plote J. Kuprionis užveisė botanikos sodą, kuriame buvo išauginta įvairių rūšių medelių iš visų kontinentų. Šiame sode augo ir Lietuvos pušaitės, išdaigtos iš gautų sėklų.

J. Kuprionis išplanavo ir išvedė "Visų valstijų medžių alėją". Amerikoje yra įprasta kiekvienai valstijai turėti savo medį. Californijos valstijos medis yra sekvoja, New Yorko — klevas ir t.t. Buvo kreiptasi į visas valstijas, ir iš jų gauti medeliai pasodinti jiems skirtoje vietoje. Vidury sodo pasodinti memorialiniai medeliai — ažuoliukai. Jūs pasodino universiteto prezidentas, Louisianos vyriausias miškininkas ir kiti žymūs asmenys.

Pačiame sodo vidury pasodinta graži magnolija, laikoma Louisianos valstijos medžiu. Atida-

rant oficialiai botanikos sodą, universiteto vadovybė šį centrinį medį pavadino "Profesorių J. Kuprionis". Paskutiniuoju metu universiteto vadovybė, norėdama pagerbti botanikos sodo sumanytoją ir steigėją J. Kuprionį, nutarė savo bibliotekoj įrengti jo vardu skyrių, kuriame būtų surinkta literatūra, apimanti botanikos sodus, parkus, dekoratyvinius medžius ir kitas artimas sritis. Paruošta etiketė su užrašu: J. Kuprionis Arboretum collection. Ši etiketė įlipdama kiekvienos šio skyriaus knygos pradžioje. Tokiam skyriui įrengti pradžią davė, paaukodamas 3000 dol., vienas iš ankščiausių šio universiteto baigusių miškininkų, sėkmingai įsitvirtinęs savo profesijoje, o pats universitetas dar tiek pat pridėjęs iš savo biudžeto.

Sode taip pat padaryta bronzinė lenta, įmūryta į cementinį pastovą prie J. Kuprionio paskirto medžio. Lentoje yra įrašas: "Magnolia Grandiflora. Pietų Magnolija. Pirmasis medis Louisianos Tech Arboretume, pasodintas J. Kuprionio. Louisianos Tech Universiteto silvultūros profesorius, 1966 m. lapkričio mėn. Donatorius Joe B. Walsh". Dar ankščiausias prof. J. Kuprionis

buvo įvertintas Amerikos agrikultūros kolegijų profesorių sąjungos, suteikiant jam iškilias profesoriaus vardą.

Gegužės 1 įvyko šios lentos ir bibliotekos skyriaus atidarymas. Į iškilmes buvo pakviestas sodo steigėjas J. Kuprionis, kurio garbei buvo suruošti pietūs ir vėliau piknikas. Net prie viešbučio, kuriame jis buvo apsistojęs, buvo įrašas: "Welcome to Ruston, J. Kuprionis".

Tenka pasidžiaugti, kad mūsų tautiečio įnašas į šio krašto gyvenimą buvo taip gražiai reikšmėtas ir paliks pėdsakus ilgiems laikams.

Pažymėtina, kad prof. J. Kuprionis šioje srityje gražiai reiškėsi dar Lietuvoje. Jis tvarkė A. Panemunės Dr. J. Basanavičiaus parką ir buvo užplanavęs Anykščių Šilėlių paversti tautiniu parku.

Pasitraukęs iš darbo universitete, prof. Kuprionis apsigyveno Van Nuys, netoli Los Angeles, Calif. Tačiau jis nepasitraukė ir nuošalumą. Jis matomai veikiausiai besireiškiantį daugelio organizacijų valdybose, dalyvaujantį beveik kiekviename rengime ir bendradarbiaujantį spaudoje.

Ig.M.

PHILADELPHIA, PA.

Senelių namuose

Susidariusią galimybę aplankyti Šv. Kazimiero senelių tvarkomus Šv. Juozapo senelių namus mielai išnaudojau, nes jau seniai norėjau pamatyti tą instituciją, kurioje lengvinamos ir skaidrinamos žmogaus gyvenimo saulėleidžio dienos. Gražų rugpjūčio mėn. pirmąjį savaitgalį, išnirę iš Philadelphia's didmiesčio, pasukom šiaurėn. Gerą pusvalandį raitytis keliais pabėgęsiai mašina sustojė ties mūriniais vartais, kur didžiulė iškaba skelbė, kad tai "Saint Joseph Home for the Aged", Holland, Pa.

Pirmasis vaizdas — gražus ir įspūdingas. Didžiulis, gražus architektūrinio išplanavimo, geltonų plytų triaukštis kompleksas. Jo du sparnai apsukti į frontą, o jų vidury paaukštintas su kryžium, kuris lyg vainikuoja visą pastatą. Frontas gražiai sutvarkytas: apsodintas dekoratyviniais krūmeliais, medeliais ir eglutėmis.

Įėję kreipėmės į budinčiąją, kad norėtume susitikti su įstaigos vedėja. Po keleto minučių jau mus sveikino seselė Genovaitė Kripaitė, kuri šiai įstaigai ir vadovauja. Jos giedrus veidas, nuoširdi šypsena padarino mus apiberti ją įvairiais klausimais. Pasikeitę keliais susipažinimo sakiniiais, išdėstėm savo norus, o ji juos nuoširdžiai patenkino.

Šiuo tarpu šiuose namuose gyvena 82 asmenys, iš kurių tik 12 lietuvių. Kodėl tiek mažai lietuvių, negalėjom rasti įtikinamo atsakymo.

Už išlaikymą reikia mokėti, bet nevienodai. Tai priklauso nuo to, ar vienas, ar du gyvena kambary, taip pat nuo to, kokia reikalinga globa (nevaikšto, specialus gydymas, maistas, pamaitinimas ir t.t.).

Kurie gauna pensijas ir turi šiek tiek santaupų ar nekilnojamą turtą, tie yra pajėgūs čia įsikurti.

Pirmasis aukštas skirtas bendriesiems reikalams: erdvi, šviesi valgykla, didžiulis sėdėčių ir laisvalaikio praleisti kambarys su televizija, pianinu, scena, vaišių kambarys, skaitykla-biblioteka, vestibulius, raštinė.

Visa tai gražiai sutvarkyta ir apstatyta minkštais baldais.

Antrame aukšte gyvena tie, kurie fiziškai pajėgesni ir nereikalingi ypatingos globos, o trečiame aukšte gyvena silpniausieji, kuriems reikalinga nuolatinė globa.

Teko aplankyti ir keletą gyvenamųjų kambarių. Jie pakankamai erdvi, su patogumais, šviesūs ir gražiai apstatyti reikiama baldais. Pasiteiravus apie maistą, visų buvo vienodas atsakymas: pakankamas ir geras.

Medicinos patarnavimą teikia keletas vietos daktarų, o vietoje yra kvalifikuotos medicinos seselės. Veikia terapijos kambariai, specialios vonios ir nuolatinė sveikatos kontrolė.

Girdėjau, kad jiems neleidžiama dienos metu pagulėti. Ar tai tiesa, paklausiau seselę Genovaitę. Šypsodamasi ji atsakė: "Žinot, senesnio amžiaus žmonės dažnai turi užgaidų ir neatsakingai reiškia savo nepasitenkinimus. To nėra. Mes juos gerai pažįstam ir žinom kiekvieno jų pajėgumą. Tuos, kurie gali savarankiškai judėti, stengiamės nuteikti, kad dienos metu mažiau miegotų, nes tasyk nakties poilsis bus ramesnis ir gilesnis. Bet jokios prievartos nėra. Juk ir šiaandien ne vieną matėt lovoj miegant ar ilsintis, o juk dabar tik popietė."

Vidury, antrame aukšte, yra nemaža erdvi koplyčia. Čia dominuoja šviesios spalvos ir maloniai nuteikia atsilankiusį. Altorius — koplyčios vidury. Jis ją dalija į dvi dalis: vienoje meldžiasi visi gyventojai, svečiai ir lankytojai, kitoje — seselės, kur jos ramiai gali susitelkti ir medituoti. Suolai irgi pritaikyti šių namų gyventojam — tik dviem sėdėti. Taigi iš abiejų pusių patogus priėjimas, ypač svarbus silpniesiems.

Religinis patarnavimas, kad ir silpniausiam, kiekvienu momentu prieinamas.

Visi gauti įspūdžiai susiliejo į bendrą vaizdą, kurį galima būtų apibūdinti šiaip: kiekvienas kampeilis liudija seselių krikščionišką rūpestį ir meilę. Tvarkingumas, švara, nuoširdumas išraiškiai apie tai kalba.

Į užkaltę yra nusitesęs trečias sparnas, kuriame gyvena seselės. Vasaros atostogų metu jų čia suvažiuoja gana daug poilsui ir rekreacijai.

Šio sparno tąsą veikia ir mergaičių gimnazija, kuriai sėkmingai vadovauja seselė Marija Balkutė. Mokinių yra apie 200.

Grįždami į apačią, ant sienos pastebėjom didelį tvarkaraštį — savaitės programą, kurioje kiekvieną dieną yra ir kultūrinė valandėlė lietuvių kalba. Valandėlės veda seselės, dalyvavimas yra savanoriškas. Džiugu, kad ir tokiame mažame lietuvių skaičiui yra skirtas reikiamas dėmesys.

Visus pokalbius seselė G. Kripaitė ir kitos seselės su mumis vedė gražia lietuvių kalba, ir tai mus didžiai džiugino.

Važiuojant namo, iš gautų įspūdžių susiklostė keletas minčių, kurios, manau, yra vertos atskleisti ir skaitytojui.

Seneliai užlaikomi gražiai, nuoširdžiai jiems patarnaujant. Bet vis dėlto, kaip seselės beno-

Louisianos universiteto bibliotekos J. Kuprionio skyrius, kur renkama gamtos grožio srities literatūra apie botanikos sodus, parkus, arboretumus ir pan. Skyrius pavadintas "J. Kuprionis, Arboretum Collection".

Bronzinė lenta Louisianos universiteto botanikos sode, dedikuota jo steigėjui prof. J. Kuprionui.

AR TIKRAI LIETUVIAI DAR LAUKINIAI?

Prieš penkiolika metų Lenkijoje buvo pagamintas filmas apie Žalgirio mūšį pagal Henriko Sienkiewicziaus romaną "Kryžiuočiai". Filme lietuviai pavaizduoti tiesiog laukiniais: apžėlę, gauruoti, be drabužių, tik į žvėrių kailius būdami, galvas apsidengę taip pat žvėrių kailiais su bulių ragais.

Po antrojo pasaulinio karo vienoj trečtinioj stovykloj Vokietijoje Anglijos karališkosios šeimos giminaitė po atsisveikinimo stovyklos gyventojų vertėjai prasi-tarė, kad ji visiškai nesitiekėjusi, jog lietuviai, būdami dar vandalais, galėję jai suruošti tokį kultūringą atsisveikinimą.

Nelabai seniai vienas Amerikos valdžios pareigūnas po ilgesnio pasikalbėjimo su vienu lietuviu pasiteiravo apie skirtu-

rėtį, jos negali užpildyti vienos spragos, kurią sudaro ilgesys sąvųjų, artimųjų, lietuvių. Kai ap-lankėm keletą kambarių, jų gyventojos mus išbučiavo, glamonėjo ir su giliu ilgėsio žvilgsniu mus išlydėjo. Manau, kad šią spragą užpildyti galėtų mūsų organizacijos: ateitininkai ir skautai. Seneliai pajustų, kad jie nėra užmiršti, ir tai į jų gyvenimą įneštų giedrias nuotaikas. Apie šią instituciją mažai kalbama, o dar mažiau parašoma, nors ji yra verta mūsų nuoširdaus dėmesio.

Šio rašinio tikslas yra atkreipti mūsų dėmesį į šią instituciją, kur krikščioniška meilė realizuojama ne žodžiais, bet darbais.

Mirė Aleksandras Lukas

Šv. Juozapo senelių namuose (Holland, Pa.) rugpjūčio 6 mirė Aleksandras Lukas, sulaukęs 86 metų amžiaus.

Buvo gimęs 1889 balandžio 10, Lietuvoje, Žemaitijoje. Į Ameriką atvyko prieš pirmąjį pasaulinį karą. Buvo vedęs Oną Gelaičiūtę, kuri mirė prieš 3 metus. Pasireiškė kaip giliai tikintis žmogus ir nuoširdus lietuvis. Priklau-sė prie Šv. Andriejaus parapijos. Kol sveikata leido, dalyvavo lietuviškose pamaldose ir parapijos gyvenime.

Rugpjūčio 8 buvo pašarvotas M. Bigenio laidojimo namuose. Rugs. 9 po gedulingų pamaldų Šv. Andriejaus bažnyčioje buvo palydėtas į Šv. Petro ir Povilo kapines. Palaidotas šalia žmonos.

Į šermentis ir pamaldas atsilankė Šv. Kazimiero seselės, pas kurias jis praleido paskutines savo gyvenimo dienas.

Ad. G.

mą tarp lietuvių ir lenkų. Jam buvo atsakyta, kad pirmiausia labai skiriasi kalbos, jos net negiminingos, paskui skiriasi papročiai, žmonių būdas ir, pagaliau, lietuviai yra kultūringesni už lenkus. Žmogus plačiai nusišypojo ir tarė: — Dėl kultūros — aš labai abejoju, nes, kai aš augau Detroite, gyvenau tarp lenkų ir lietuvių. Tada susidariau vaizdą, kad iš lietuvių tik labai retas kas užsisakęs kokį nors laikraštį, o lenkai skaitė ne tik lenkiškus, bet ir amerikietiškus laikraščius. Laikraščių prenumeravimas aiškiai nusako žmonių kultūros apraiškas.

Nepriklausomai Lietuvoje Žurnalistų Sąjunga buvo paskelbusi varžybas: sugalvoti trumpą posakį, kuris būtų lyg paskatinimas užsisakyti laikraščius. Varžybas laimėjo posakis "Laukiniai žmonės laikraščių neskaityto".

Laikraščiai mus ne tik apšviečia, skelbdami naujienas, bet ir kultūrina. Yra šeimų, kurios prenumeruoja net dešimt ir daugiau lietuviškų laikraščių. Su tokiais lietuviiais kalbant, tuojau jaučiama, kad jie ne tik orientuojasi vietiniuose reikaluose, bet ir žino, kas dedasi viso pasaulio lietuvių gyvenime, tiek išeivijoje, tiek ir pavergtoje tėvynėje.

Neužsisakydami jokio laikraščio, metai po metų mes vis tolstam nuo lietuvių, nuo jų džiaugsmų bei rūpesčių ir mirštame lietuvių tautai.

Mūsų išeivijos laikraščiai duoda įvairiausių žinių. Juose paličiama įvairios kultūros sritys: mokslas, menas, technika, medicina, sportas, o taip pat ir politika bei ekonomija. Skaitydami lietuvišką spaudą, mes susirišam vieni su kitais. Tas ryšys lieka nenutraukiamas.

Baigiant spaudos vąjį, LB krašto valdyba kreipiasi į visus lietuvius — į vaikus, tėvus ir senelius: padėkit, užmegzti lietuvišką ryšį su tais, kurie nuo lietuvių nutolę. Tai galit padaryti užsakydami jiems lietuvišką spaudą.

Rimas Česonis
LB krašto valdybos
vicepirmininkas

— Prof. dr. Janiną Reklaitienę Illinois universitetas išrinko į savo senatą. Senato nariais iš 650 profesorių išrinkti 42. Universitete J. Reklaitienė dėsto lietuvių kalbą.

— Anglijoj išeiviai latviai įsigijo 20 akrų žemės ir 9 stambokius pastatus. Už šį naują latvių centrą sumokėta 150,000 svarų.

IS VISUR

— St. Louis Post Dispatch spaudos ekspertų yra laikomas vienu iš geriausių dienraščių JAV. Tad malonu buvo jo rugpjūčio 10 laidoj matyti ilgesnį straipsnį apie Baltijos valstybes. Viršum straipsnio, pavadinto "Estija, Latvija ir Lietuva — atsimenate jas?", yra Lietuvos kavalерijos 1938 metų nuotrauka. Korespondentas Curt Matthews kritškai pažvelgia į prezidento Fordo ir jo štabo dvideidę politiką, kuri iš vienos pusės pasisako prieš Baltijos valstybių inkorporavimą pripažinimą, iš kitos — Helsinky užtikrina sovietus, kad jų sienos yra "neliečiamos".

Matthews išvada nėra labai optimistiška. Jis neprimato šviesios Baltijos valstybių ateities. (E)

— Liberty radijas praneša, kad nuo rugsėjo mėnesio pradėdamos kasdieninės latvių ir estų programos. Jos buvo pradėtos liepos 5 ir 6, bet tik kartą savaitę.

— Waterbury, Conn., tautos šventės proga rugsėjo 7, sekmadienį, 11 val. ryto Šv. Juozapo bažnyčioje bus aukojamos iškilmingos mišios už pavergtą Lietuvą. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

— Cleveland, Ohio, Šv. Kazimiero lituanistinėj mokykloje mokslo metai pradėdami rugsėjo 6, šeštadienį. Po rytinių pamaldų įvyks tėvų susirinkimas ir mokinių pamokos. Mokyklai vadovauja direktorė V. Augulytė.

— Balso dvimetinis seimas šiemet įvyks lapkričio 8, šeštadienį, Chicago, Šv. Mergelės Nekalto Prasidėjimo parapijos salė, Brighton Parke.

— Prel. Liudvikas Mendelis, 47 metus išbuvęs Šv. Alfonso lietuvių parapijos klebonu Baltimore, Md., dėl sveikatos atsisakė klebono pareigų ir parapičiam parašė nuoširdų atsisveikinimo laišką. Prel. L. Mendelis, sulaukęs 77 metų amžiaus, šiuo metu gyvena Oakville, Conn. Šv. Alfonso parapiją šiuo metu administruoja kun. Antanas Dranginis.

— Kanados laikraštis Speak Up išspausdino dienraščio Sunday Sun vedamąjį straipsnį apie Helsinkio konferenciją. Vedamasis pateikia klausimą: ar Sovietų Sąjunga laikysis Helsinkio akto sutarimų ir savo piliečiam duos teisę laisvai pasireikšti bei laisvai keliauti? Į šį klausimą atsakoma kitu klausimu: Ar kiau-lės moka skristi? (E)

— Prof. Juozas Eretas, gyvenęs Šveicarijoje, yra pakviestas dalyvauti Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūrio organizuojamame politinių studijų savaitgaly. Profesorius kvietimą priėmė ir numato bent 3-4 savaites pasilikti Californijoje. Politinių studijų savaitgalis įvyks 1976 sausio 24-25.

— Dr. Leonas Kriauciūnas, JAV LB septintosios tarybos narys, savo pareiškimu nuo rugpjūčio 15 išstojo iš tarybos. Apie tai pranešė JAV LB tarybos prezidento pirmininkui ir spaudai.

— 1975 m. Š. Amerikos Baltų ir Lietuvių šaudymo pirmenybės įvyks rugsėjo 13 Peel Ranges šaudykloje, netoli Bramp-ton, Ont., Kanadoje. Lėkščių šaudymo pirmenybės įvyks rugsėjo 20 latvių šaudykloje Berzaine, netoli Toronto. Registraciją galima atlikti bei informacijas gauti adresu: Juozas Usvaltas, 75 Evelyn Ave., Toronto, Ont. M6P 2Z2. Tel. 416 762-5019.

— Nauji Darbininko skaitytojai: M. Gavelis, N. Andover, Mass., V. Svažas, Bellevue, Wash., O. Mažeikienė, Cleveland, Ohio. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojams. Naujienų skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 8 dol. Atnaujinant prenumeratą visiem 10 dol. metam.

BALTIMORE, MD

Baltimorės Lietuvių Taryba organizuoja ekskursiją į Annapolį, Marylando sostinę, sekmadienį, rugsėjo 7. Ekskursija prasidės prie lietuvių salės, kur visi dalyviai susirinks 11 val. ryto ir iš ten automobiliais važiuos į Annapolį. Atvykę į Annapolį, susirinks sostinės kieme, kur yra pasodintas lietuviškas ažuolas, kuris buvo atvežtas iš Lietuvos ir ten pasodintas per pirmąjį karą. Baigus ceremonijas, visi grįš į salę, kur lietuviško knygyno nariai pavaišins ekskursantus skaniais pietumis.

Švento Alfonso mokykla pradėjo naujus mokslo metus rugsėjo 3. Vaikučiai dalyvavo mišiose 8 val. ryto.

Šventosios Motinos Elzbietos Seton kanonizacijos apeigose Šv. Petro bazilikoje Romoje dalyvavo Baltimorės arkivyskupijos arkivyskupas William Borders, kardinolas Lawrence Shehan, didis skaičius kunigų bei vienuolių ir gausus būrys baltimoriečių. Baltimorės arkivyskupijos katalikų bažnyčiose bus ypatingos iškilmės sekmadienį, rugsėjo 14. Šv. Alfonso bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos 8:30 val. ryto per lietuviškas mišias. Baltimorės vyrų choras Daina giedos per iškilmes. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Jonas Obelinis

IS MOTERŲ PASAULIO

(atkelta iš 4 psl.)

gingai propagandai Jungtinėse Tautose.

Sovietam švenčiant 50 metų bolševikinės revoliucijos su-kaktį, LMKF paskelbė tą įvykį gedulo diena ir išleido gerai dokumentuotą memorandumą, pavadintą "Lapkričio Septintoji ir moteris", įrodantį bolševikų revoliucijos žalą šeimai, tautom ir civilizacijai.

Kasmet atstovaudama lietu-vėm GFWC suvažiavimuose, V. Jonuškaitė-Leskaitienė savo oratorės talentu ir spontaniška asmenybe sukeldavo dmesį, išdalindavo literatūros apie Lietuvą ir laimėjo tos organizacijos vadovų tarpe Lietuvai nuoširdžių draugų.

V. Jonuškaitės-Leskaitienės pirmininkavimo metais LMKF ypač buvo aktyvi lietuvių kultūrinėje veikloje: buvo surengta eilė kultūrinių poečių, parodų, minėjimų. Už nuopelnus Vincei Leskaitienei suteiktas Lietuvių Moterų Klubų Federacijos garbės pirmininkės titulas.

(Bus daugiau)

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS
USSR KRAŠTUS, naudokitės patar navimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Prilma užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139 1201 17 St.	305-673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11215 — 495 McDonald Avenue	467-8465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freeport Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	395-6550
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2452
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 622 Ellsworth Dr.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	892-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

PIGIAUSIA KELIONĖ Į GIMTAJĄ KRAŠTĄ savaitės ekskursija Lietuvoje

tik \$679

(lėktuvas, viešbutis, maistas)

Ekskursija išvyksta iš Bostono ir New Yorko

RUGSĖJO 25 D. ir SPALIO 16 D.

Dar yra vietų. Vietų skaičius ribotas.

Prie šių grupių galima jungtis ir iš kitų miestų — Chicago, Clevelando, Detroito, Pittsburgho, Philadelphia, Los Angeles ir kitur. Norintieji gauti daugiau informacijų prašomi kreiptis į

ALGIRDA MITKŲ,
8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168
Tel. (617) 969-1190

arba

Galaxy Tours & Travels
141 Linden Street
Wellesley, Mass. 02181
Tel. (617) 237-5502

Iš kitų miestų galima skambinti Collect dienos metu Galaxy Tour & Travels arba Algirdui Mitkui po 4 valandos po pietų.

Prašome pasinaudoti šia puikia proga taip pigiai
Lietuvą aplankyti

FREE DELIVERY IN
NEIGHBORHOOD
849-8930

**J. & J. FISH MARKET,
INC.**
CLAM BAR

85-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421

**TROPICAL
SHORES
APARTMENTS
MOTEL**

635 Corey Ave.
St. Petersburg Beach, Fla. 33706.
Tel. (813) 360-9513

Savininkai Edvardas ir Regina Verbai kviečia pasisvečiuoti prie Gulf of Mexico puikioje kurortavietėje, žavingoje saloje. Butai pilnai aprūpinti. Žemos kainos.
Nuomojama savaitėmis, mėnesiais arba sezonui užsakant iš anksto.

ABE LINCOLN LIBERTY BELL GEO. WASH.
Hand Cast, Heirloom Quality, Sculptured
Antique Pewter Finish or Black, State Preference, Size — approximately 10 x 7". Set of 3 — \$27.00 or \$10.00 each. Prepaid — Add \$1.00 West of Mississippi.

THE ARTCASTER DEPT C
Harleysville, Pa. 19438
(215) 256-8459

Knygos lietuvių ir anglų kalbom išmokyti:

Introduction to Modern Lithuanian, 9 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu, 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas, 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas, 8 dol.

Tai graži donava jaunimui ir suaugusiems visokiomis progomis. Knygos gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

UŽEIKITE IR PAMATYKITE SCHRAGER'S Moderniausius baldus! GERIAUSIA RŪŠIS ŽEMIAUSIOS KAINOS DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS SCHRAGER'S

Salonų ir Miegamųjų Komplektai, Dinetės, Bufetai,
Atverčiamos Sofos, Foteliai, Atlošiami Foteliai, taip pat
Kilimai, Lempoms, Matracai, Vieniški Baldai

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.),
New York City Tel.: TR 9-0400

Atidara kasdien iki 8 val.

antradienį ir šeštadienį, iki 6 val.

Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

Kviečiame apsigyventi Miramar motely ant Meksikos įlankos kranto, privatus paplūdimys, modernūs vieno ir dviejų kambarių butai, gražiai apstatyti, su virtuvėmis, vonia, dušu, vėsintuvais, spalvota TV. Atidara visus metus. Kreiptis:

MIRAMAR MOTEL APARTMENTS
4200 Gulf Blvd.
St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Tel. (813) 363-9964
A. ir E. Bacevičiai, Sav.

Geros žinios! Žemiausios siuntimo išlaidos! Jokia kita firma neturi žemesnių kainų kaip INTERTRADE EXPRESS CORP. Tai reiškia, kad jūsų giminės gaus didesnę vertę negu anksčiau. Užsakykite

dabar per
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
GERIAUSIA DOVANA Į
LIETUVĄ SPECIALIŲ
RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI

Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti ką tik nori už dalelę reguliarios kainos.

Tai yra panašu, lyg kad eitu mėtė į krautuvę su 100 dolerių ir gautumėte prekių už 200 dol., 300 dol. ar net už daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai, taip pat gali būti iškeisti į reguliarius rublius, naudojantis aukščiausiais tarifais.

Pilnai garantuota,
greičiausias pristatymas

Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms maždaug per 3 savaites. Vieno specialaus rublio vertė 2.55 dol. Ši vertė yra galutinė. Jokių kitų primokėjimų.

Užsakykite dabar
UŽSĄKYTE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd St.
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

LABAI SVARBU
AUTOMOBILIAI
ŽEMOS KAINOS
Pilnai garantuota
Greitas pristatymas
Pasirinkite iš šių
naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101

\$3574.00

Naujausias, patobulintas

eksporto modelis

ZHIGULI VAZ 2103

\$4096.00

ZHIGULI VAZ 2102

Station wagon \$3939.00

Eksporto modelis

MOSKVITCH 412 IE

\$3624.00

MOSKVITCH 408 IE

\$3333.00

MOSKVITCH 426 IE

Station wagon \$3781.00

MOSKVITCH 427 IE

Station wagon \$4057.00

Naujas patobulintas

ZAPOROZHETS ZAZ 968

AE 2600.00

Prašykite mūsų specialaus biuletenio su automobilių paveikslais.

Apartamentai

Naudoti drabužiai

Svečiam iš SSSR

Prašykite mūsų specialaus biuletenio. Šioj prekyboj mes turim 26 metų patirtį ir daug tūkstančių patenkintų klientų!

Užprenumeruok Darbininką
savo draugam gimtadienį,
vardiųjų ir kitų švenčių proga.

**JERRY'S
INDIANA TRADING POST**
Open 6 Days a Week
33 Maple St. Summit New Jersey
Telef.: (201) 273-3553

**WHEATLY HEIGHTS
SERVICE CENTER**
GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE TIRES
BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT
PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y.
TELE: (516) 643-9610
ASK FOR JOE

COLASANTO AND SONS
Trucking — Local and
Long Distance
24 Hour Service
Call 212 855-8119

G&R REST HOME
NOW TAKING APPLICATIONS FOR THE CARE
OF AMBULATORY AGED, PERSONAL CARE,
COUNTRY SETTING. \$400 MONTH. 914 868-1358

**AL MARTINO'S
GARDEN STATE
MOTEL**
& FAMILY UNITS
Beachfront at Second Ave.
North Wildwood, N.J.
**MORE VACATION
PER DOLLAR!**
Fully equipped KITCHENETTE EFFICIENCIES,
ultra-modern at budget
rates! Full air-conditioned,
TV & Hi-Fi, Daily Maid Service,
Ice Machine, Laundry,
Barbecue Facilities on Premises. Sun-
drenched Pool, Free Deck
Chairs, FREE PARKING.
Boating & Fishing Nearby.
FOR RESERVATIONS,
Write or Phone 609 522-5372
Open through September

**ATLANTIC CITY, NJ
SAM'S BEACH BATH
HOUSE**
201 S. Virginia Ave., opposite
Steel Pier. Hot & cold showers.
Ladies & mens private dressing
rooms & lockers. Also can
shower & change off the beach.
Can handle charter buses — call
for reservations. 609-344-8164.

**WATERPROOFING
WATERPROOFING
MASON WORK, POINTING,
STUCCO & CONCRETE. Also Painting.
FREE ESTIMATE — FULLY INSURED
728-2738**

**SENIOR CITIZENS
BE HAPPY IN OUR NEW SENIOR CITIZENS HOME
SS. I. ACCEPTED CATHOLIC CHURCH IN AREA
MOHEGAN MANOR
LAKE MOHEGAN, N.Y.
CALL 914 528-3512**

WOLFEBORO RAIL ROAD
Steam train or antique rail car rides daily 10:
540 p.m. 24 miles Board downtown Wolfboro,
New Hampshire or Rte. 16 Wakefield, or Rte. 109,
Sanbornville. Connects with Winnepesaukee
Cruise Ship 603 569-4884. Fares: Adults
12 & over \$3.00. Children 5 thru 11 \$1.50.
Children under 5 free w/adult. Charter
& Group rates available

SPARTA—Rašomos mašinėlės (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškų katalogus gausite iš SPARTA sav. J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

DĖKA PASAULINIO ŪKIO IR FINANSINIŲ SVYRAVIMŲ, DIDŽIULĖ LITO BENDROVĖ NEW YORKE TURĖJO ĮVALGĄ IR LAIMĖ PIGIAI SUPIRKTI APARTAMENTINIUS NAMUS.

NORĖDAMI PASIRUOŠTI TOLIMESNIEMS UŽPIRKIMAMS, SIŪLOME PARDAVIMUI SEKANČIUS NAMUS, KURIE YRA GRAŽIOSE NEW YORKE RAJONUOSE.

	Metinės Pajamos	Metinis Pelnas	Grynasis Įmokama	Mortgage išduodamas
PARK TERRACE 63 butai	\$153,000	\$25,000	\$40,000	\$600,000
OCEAN CREST APTS. 108 butai	\$267,000	\$54,000	\$180,000	\$1,130,000
JAMAICA APTS. 44 butai	\$116,000	\$21,000	\$40,000	\$354,000
OFFICE BLDG.	\$109,000	\$30,000	\$100,000	\$500,000

Pirkėjui pageidaujant LITAS gali administruoti šias nuosavybes garantuodamas aukščiausia pinigų vertę. Taip pat galima įsipirkti partneriais į šias nuosavybes.
Vietoj grynų pinigų galite įkeisti nuosavybes bet kur Amerikoje.

SUSIDOMEJĘ PAVENIAI ASMENYS AR GRUPĖS, PRAŠOME KREIPTIS ŠIUO ADRESU:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street
Richmond Hill, New York 11418
USA. Telefonas (212) 441-6799

MATUI MILUKUI — 90 METŲ

Žmogus, kuris prieš I-ą pasaulinį karą padėjo leisti lietuviškas knygas, steigė lietuviškas organizacijas, lietuviškai veiklai atidavė visą gyvenimą ir tris kartus perplaukė Atlanto vandenyną.

Kas tik domėsis Amerikos lietuvių kultūros istorija, tas ras Miluko vardą. Įrašytas jis neišdildomai. Tame varde sutelpta du broliai — vienas kunigas Antanas, kitas — Matas.

Kun. Antanas Milukas pasižymėjo plačia lietuviška veikla, leido „Žvaigždę“ ir lietuviškas knygas. Jo darbų įkarštyje didžiausias talkininkas buvo brolis Matas. Kun. Antanas paskutiniu laiku gyveno Brooklyne, savu laiku buvo Maspetho lietuvių parapijos klebonas. Mirė jis 1943, gi brolis Matas su šeima dar gyveno Kaune. Dabar Matas gyvena Richmond Hill, N.Y.,

priziūri savo darželį, augina gėles ir pomidorus, skaito laikraščius. Jam sueina 90 metų.

Tai gražus amžius. Jis yra liudininkas to viso judėjimo nuo 1900 metų, pats dalyvavo tame judėjime, pats jį organizavo. Daug ką jis galėtų papasakoti, daug ir apie jį būtų galima prirašyti, bet laikraščio rėmai to neleidžia.

Is Šeštokų

Matas Milukas gimė 1885 rugsėjo 4 Šeštokuose, prie Marijampolės. Baigė Rudaminos pradžios mokyklą ir norėjo mokytis, bet, tėvui anksti mirus, motinai

buvo sunku verstis su mažų vaikų būriu. Bet jis vistiek išlaidė Kalvarijos dviklasės mokyklos egzaminus ir gavo pažymėjimą.

Tada jis pradėjo mokytis vargoninkauti.

Pirmoji kelionė per Atlantą

Jo brolis kun. Antanas mokėsi Fribourgo universitete Šveicarijoje. Baigęs studijas, ryžosi pasimatyti su namiškiais, ypač su motina. Pasimatymo vieta buvo paskirta ne Lietuvoje, bet Vokietijos pusėj, netoli Eitkūnų, pas Bildviečių kleboną Hinzmanną.

Po pasimatymo Matas iškeliavo drauge su kun. Antanu į Ameriką. Iš Karaliaučiaus iki Berlyno dar turėjo palydėti dvi keleives, kandidates į vienuoles. Tai buvo Kazimiera Kaupaitė ir Magdalena Šedvydytė. Jos buvo vienos iš Šv. Kazimiero seserų vienuolijos kūrėjų.

1902 rugsėjo mėnesį abu broliai perplaukė Atlantą ir pasiekė New Yorką, bet čia ėmė ir prisikabino prie brolio Mato, kad jo akys blogos, kad jis turi trachomą. Uždarė Ellis saloj. Negelbėjo nei kun. Antano visos pastangos. Nors jis neturėjo jokios akių ligos, bet biurokratai valdininkai jį grąžino į Vokietiją, į Hamburgo miestą.

Jam buvo 17 metų. Be pinigų, be pažinčių, svetimoj žemėj. Vargais negalais pasiekė Berly-

(nukelta į 8 psl.)

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

ŠACHMATAI

— Vilpiuj dabar vyksta pasaulio pirmenybių zonišės varžybos, kuriose dalyvauja 10 didmeistrių ir 6 meistrai. Pirmieji trys pateks į kitų metų tarpzonines varžybas. Varžybų komitetui vadovauja A.A. Černiauskas. Vyriausias teisėjas — didmeistris Flohras, jo pavaduotojas — tarptautinis meistras Vladas Mikėnas. Po 8 ratų pirmavo didmeistriai Vasiukovas ir Savonas su meistru Gulka, visi trys turėjo po 5.5 taško, leninogradietis Taimanovas ir odesietis Albutas po 5 taškus. Čia duodama būdinga partija, kurioj juodieji neatsargiai iškeitė savo karaliaus gynėją rikį g7, susilpnindami karaliaus sparną, o ryžosi aktyviai veikti valdovės pusėj.

Baltieji — J. Balašovas. Juodieji — V. Tukmakovas.

GRUNFELDO GYNYBA

1. d4, Žf6; 2. c4, q6; 3. Žc3, d5; 4. cd, ž:d5; 5. e4, Ž:c3; 6. bc Rq7; 7. Rc4, c5; 8. Ze2, Žc6; 9. Rc3, 0-0; 10. 0-0, Vc7; 11. Bcl, Bd8; 12. Vd2, Va5; 13. Bfd1, b6; 14. Rh6, Ra6; 15. Ra6, Rh6; 16. V:h6, Va6; 17. Žf4, cd; 18. Bd3, Va3; 19. Žh5, ir juodieji pasidavė.

Paaškiname, kad lietuvių kalboje šachmatų figūros vadinamos šitaip: Karalius (King), Valdovė (Queen), Bokštas (Rook), Rikis (Bishop), Žirgas (Knight), pėstininkas (pawn).

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisijusdami prenumeratos mokesį, prisidėję savo aukomis už kalendorių ar šiaip spaudą parėmę:

Po 5 dol. — A. Diskėnas, Maywood, N.J., J.P. Holbert, San Antonio, Tex., dr. J. Sungaila, Toronto, Ont. Canada, S. Aleksa, Hamilton, Ont. Canada, J. Petronis, Philadelphia, Pa., V.J. Balten, Huntingdon Valley, Pa., A.M. Traun, Newtown Square, Pa., prof. B.J. Kaslas, Wilkes Barre, Pa., K. Krulikas, Richmond Hill, N.Y.

4 dol. — J.V. Marunas, Woodbury, Conn.

Po 3 dol. — E. Wilemaitis, Dayton, Ohio, P. Bundonis, Lansdowne, Pa., J. Spranaitis, Paterson, N.J.

Po 2 dol. — P. Levendauskas, Naugatuck, Conn., V. Rastonis, Wrentham, Mass., A. Balsys,

Po literatūros vakaro Kennebunkporte, Maine, ateitininkų sendraugių stovyklos metu. Iš k.: A. Radžius, J. Jankus, A. Landsbergis, A. Vaičiulaitis, Masaitienė, Tėv. L. Andriekus, OFM. Nuotr. P. Žuoluo

RENGIAMASI IŠKILMINGAM M.K. ČIURLIONIO MINĖJIMUI

M. K. Čiurlionio 100 metų sukakčiai atžymėti yra sudarytas iškilmių rengimo komitetas. Į tą komitetą įeina iš Liet. Dailininkų Sąjungos V.K. Jonynas ir Vyt. Kašuba, iš Vargonininkų — Muzikų Sąjungos — Alg. Kačanauskas ir V. Kerbelis, iš Vaižganto Kultūros Klubų valdybos P. Jurkus ir J. Rūtenis. Komitetas dar yra pasikvietęs Igną Gasiliūną finansam tvarkyti. Pirmininku yra išrinktas dail. V.K. Jonynas.

Apsvarstyta bendras iškilmių planas. Minėjimui skiriamos trys dienos, spalio 17, 18, 19.

Penktadienį, spalio 17, Kultūros Židinio mažojo salėj bus New Yorko menininkų susitikimas, susipažinimas su M.K. Čiurlionio reprodukcijų paroda, bendros vaišės. Šį priėmimą menininkam rengia N.Y. Liet. Bendruomenės apygardos valdyba.

Šeštadienį, spalio 18, kai bus pamokų metas, Maironio lituanistinė mokykla turės progos aplinkyti reprodukcijų parodą.

Reprodukcijų paroda bus įrengta žemutinėj salėj ir dalį didžiojo salėj. Numatoma išskalbinti apie 50-60 spalvotų reprodukcijų.

Iškilmingas minėjimas akademija rengiama spalio 18, šeštadienį, Kultūros Židinyje. Akademine dalis turės savo garbės prezidentumą, kurį sudarys vyresnieji šios apylinkės įvairių sričių menininkai. Numatoma pora sveikinimo kalbų.

Kensington, Md., M. Žukas, New London, Conn., A. Bender, Amityville, N.Y., K. Vasiliauskas, Brooklyn, N.Y., A. Girmius, Howell, N.J., L. Alinskas, Clifton, N.J., kun. J. Neverauskas, Shenandoah, Pa., K. Šerkšnas, E. Hartford, Conn., B. Užemis, Hot Springs, Ark., J. Shukis, Flushing, N.Y., A. Rimydis, Jamaica, N.Y., D. Averka-Recka, Dorchester, Mass., A. Kamanauškas, So. Boston, Mass., C.K. Barisas, Shrewsbury, Mass., B. P. Laučka, Columbia, S.C., J. Jasinskas, Ocean City, N.Y., A. Rugys, Paterson, N.J., B. Brundza, Rego Park, N.Y., J. Birutis, E. Northport, N.Y., J. Stanaitis, Sussex, N.J., C. Gričius, New York, N.Y.

Po 1 dol. — A. Gudaitis, Paterson, N.J., A. Ambrose, Manchester, Conn., E. Valionis, Waterbury, Conn., V. Linartas, Berryville, Ark.

Visiem aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Neužmiršk lietuviškos spaudos! Skaityk ir platink ją!

Antroje dalyje bus viena paskaita apie Čiurlionį muziką, antra paskaita apie Čiurlionį dailininką. Po to rodomos skaidrės.

Po visos iškilmingos akademijos visi turės progos apžiūrėti parodą.

Spalio 19, sekmadienį, bus atlikti Čiurlionio muzikiniai kūriniai: dainos choram, fortepijonui, styginių kvartetui. Dalyvauja apylinkės 5 chorai, pianistai, instrumentalistai. Tikimasi, kad šiame koncerte bus galima įteikti Čiurlionio sukakčiai atžymėti skirtas premijas.

Visos organizacijos prašomos tuoj laiku nerengti savo pobūvių bei susirinkimų ir visi kviečiami dalyvauti šiame didžiojo dailininko-muziko minėjime.

CAMBRIDGE, MASS.

Moteryų Sąjungos kuopa švenčia suktį

Spalio 5 Moteryų Sąjungos 4-ji kuopa švenčia 25 metų suktį. Kuopa priklauso prie Cambridge, Mass., Nekalto Prasiidėjimo parapijos, kurios klebonas yra kun. Simeonas Saulėnas, o jo asistentas — kun. Jonas Klimas. Šiuo metu kuopai vadovauja jos pirmoji pirmininkė Anelė Ambrozaitienė.

Šią suktį norima atšvęsti ko gražiausiai.

Spalio 5, sekmadienį, 8 val. 30 min. Nekalto Prasiidėjimo bažnyčioj kun. Saulėnas aukos mišias už gyvas ir mirusias nares. 2 val. po pietų bus pobūvis bažnytinėj salėj: programa ir pietūs. Specialiu būdu bus pagerbtos narės, kurios priklauso prie Sąjungos 25 metus.

Svečiai iš įvairių kolonijų kviečiami atsilankyti į šį retą parengimą ir pagerbti vieną iš seniausių moterų organizacijų. Įėjimas į pobūvį, įskaitant skanius lietuviškus pietus, atsieina tik 3 dol. 50 centų.

Laukiama ko daugiausio atsilankymo.

E.V.

New Wasaga, Ont., Kanadoj, 19-toj Aušros stovykloj šią vasarą stovyklavo 60 dalyvių. Čia stovyklos vadovybė. Iš k. I eilėj: Andrius Kaknevičius, Andrius Stonkus — sporto vadovai, Dainius Abromaitis — bern. vadovas, II eilėj: Regina Giniotienė — merg. vyr. vadovė, Elenutė Kriščiūnaitė — gailėstingoji sesuo, Alfredas Janeliūnas — bern. vyr. vadovas, III eilėj — Daiva Kryžanauskaitė — merg. vadovė, Algis Čepas — komendantas, Rasa Ratavičiūtė — gamtos būrelio ir vakarinių programų vedėja, Vida Petrašiūnaitė — muzikos vedėja, Tėv. Eugenijus Jurgutis, OFM — kapelionas, Birutė Nakrošiūtė — merg. vadovė. Nuotr. L. Cepo

A. a. Stasys Sandanavičius

Prieš dešimtį metų iš mūsų šeimos rugsėjo 13 atsiskyrė mylimas vyras ir tėvas Stasys Sandanavičius, kuris buvo Apreiškimo lietuvių parapijos tarnautojas. Vėlonis daug dirbo parapijai ir lietuviškai visuomenei. Nuo darbo ir krito bažnyčioj. Už jo vėlę, prisimenant dešimtasias mirties metines, bus aukojamos koncelebracinės mišios Apreiškimo bažny-

čioj rugsėjo 14, sekmadienį, 11 val. ryto. Prašom draugų ir artimųjų tą dieną jį prisiminti ir pasimeisti už jo vėlę. Išsėkis, Staseli, amžinai, o mes, kol gyvi būsimė, tavęs nepamiršime.

Nuliudę žmona Emilija, vaikai Irena su šeima, Marytė, Petras ir giminės Lietuvoj bei Amerikoje.

A.A.

REGINAI DANTIENAI

mirus, jos mielą vyrą Algį Dantą, sūnus Aleksandrą, Andrių ir Tomą, tėvus ir seserį Darvydą su šeima bei visus giminės nuoširdžiai užjaučiame ir drauge su visais liūdime.

Philadelphijos Skautės ir Skautai ir Sofijos Čiurlionienės Vyr. Skaucių Židiny

A.A.

ANTANUI STARKUI

mirus žmonai Elenai, sūnui Kęstučiui, dukrai Valei bei kitiem giminėm nuoširdžią užuojautą reiškia

New Yorko moksleiviai, studentai ir sendraugiai ateitininkai

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352;
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Solisto Kazio Jakučio koncertas įvyks rugsėjo 27, šeštadienį, Kultūros Židiny. Po koncerto bus vaišės ir šokiai. Visas pelnas skiriamas Kultūros Židiniui. Šeimom, kurios Maralin Niskamullen koncerto progą aukojo 100 dol., į šį ir kitus numatytus koncertus įėjimas nemokamas. Šis koncertas yra jungiamas su tradiciniu Kultūros Židinio baliumi. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Vyr. skaučių židinio Vilijos sueiga bus rugsėjo 8, pirmadienio vakarą įprastu laiku pas Giedrę Kulpienę Richmond Hill, N.Y.

Tautos šventės progą rugsėjo 7 Apriškimo parapijos bažnyčioje 11 val. bus koncelebruotos mišios, pamokslą pasakys kun. Juozas Čekavičius. Visi kviečiami dalyvauti. Organizacijos kviečiamos su vėliavomis. Po pamaldų parapijos salėj akademija ir kavutė.

Mokslų metai Maironio lituanistinė mokykla prasideda rugsėjo 6, šį šeštadienį, 9 v.r. Holy Child Jesus parapijos mokykla, 111 St. ir 86 Ave. Richmond Hill. Įėjimas iš 111 St. Visi kviečiami savo vaikus leisti į lituanistinę mokyklą.

Dail. Natalija Jasiukynaitė vasarą Houston, Texas, ir ten tapo portretu. Darbininko redakcijai atsiuntė sveikinimus.

Daily News sekmadienio laidoj, savo žurnalo sekcijoje rugpiūčio 24 išdėjo nuotraukas iš Apriškimo parapijos aplinkos, kaip ta vieta atrodė seniau, kaip atrodė dabar, kai pravažėję greitkelis. Paminėta Apriškimo parapija, kad ji seniau buvusi vokiečių, kad dabar priklauso lietuviams. Paminėtas ir Apriškimo parapijos choras, kuris mini savo 60 metų sukaktį.

Tablet, Brooklyno arkivyskupijos laikraštis, praeitą savaitę atspausdino kun. Andrew Greeley straipsnį, pavadintą "Lithuanian Janitor — Custodian of Culture". Čia minimas Simas Kašelionis, kuris yra namų prižiūrėtojas ir kasmet skiria 500 dol. premijai už geriausią novelę (Dirvos skelbiamas konkursas). Toliau straipsnyje daug kartų minimi lietuviai kaip etninė grupė, prikišama visiems, kad nesirūpinama etninė grupė, taip pat daromi priekaištai ir vyskupijų valdytojams, kurie nemato kitų tautų savo tarpe. Iškeliama lietuvių rūpestis paremti ir išlaikyti savo kultūrą. Įdėta nuotrauka, kur Solženicynas kalbasi su Lietuvos gen. konsulu A. Simučiu ir su Helen Kulber.

Muz. Klemensas ir Ona Dulkytė-Bagdonavičiai, Newarko Švč. Trejybės liet. parap. vargonininkas, giesmių ir mišių mecenatas, "Muzikos Žinių" nuolatiniai skaitytojai ir rėmėjai, rugsėjo 14 švenčia savo 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta intencija bus 12 val. mišios ir po mišių parapijos salėj banketas-pietūs. Šį pobūvį rengia Bagdonavičių penki gražiai išau-ginti vaikai, jų bičiuliai ir bendradarbiai bei parapiečiai. (J. St.)

Muzikas-solistas Liudas Stukas suorganizavo naują dainos meno vienietį, moterų kvartetą "Vilija". Jo pirmas debiutas buvo Maspeth rugpiūčio 22 Lietuvos vyčių seimo progą. Kvartetą yra sudarytas iš turinčių daug metų dainos meno patyrimą bei dainavimo kultūros pažinimą. Todėl jų dainavimas yra ne kasdieninis, daugiau profesionalinis tiek vaidyboj, tiek interpretacijoj. Pats L. Stukas — muzikos mokytojas, akompaniatorius, kvartetui duoda menišką antspalvį, įmantriai išgauna estetinių garsų efektus. (J. St.)

MATUI MILUKUI — 90 METŲ

(atkelta iš 7 ps.)

na, iš ten — Eitkūnus. Slapta perėjo sieną ir grįžo į gimtinę, į Šeštokus.

Veiverių seminarijoje

Bet namuose jau ūkininkavo jaunesnysis brolis Jonas. Matas čia buvo nebereikalingas. Taip jis 1903 įstojo į Veiverių mokytojų seminariją. Čia jį surado ir 1905 metų revoliucinis sąjūdis. Sujudo ir Veiverių mokiniai, reikalavo, kad viskas būtų dėstoma lietuvių kalba. Tą rezoliuciją perskaitė Matas Milukas. Paskui atėjo visiems represijos, ir Mato ieškojo dragūnai, bet jis tuo metu buvo Kybartuose, prie Vokietijos sienos, laukdamas progos pereiti sieną.

Antroji kelionė per Atlantą

Jo antroji kelionė per Atlantą buvo 1906 kovo mėnesį. Tada laimingai pasiekė New Yorką ir tuoj atsidūrė Shenandoah, Pa., pas savo brolių kun. Antaną, kuris čia turėjo Žvaigždės leidyklą ir spaustuvę. Matas stėjo dirbti spaustuvėj. Greitai pasidarė brolio kunigo dešinioji ranka, spaustuvėj dirbo net po 16 valandų per dieną. Sekmadieniais dar turėjo vargoninkauti.

Apie metus laiko iš Žvaigždės negaudavo jokio atlyginimo. Pragyvenimo šaltinį sudarė vargoninkavimas, kurio buvo išmokės Lietuvoj. Jis vargoninkavo Girardvillėje, vėliau Shenandoah, Philadelphiaj ir pagaliau Maspeth, N.Y.

Tai buvo plačios veiklos ir darbo metai. Matas buvo patikimiausias brolio bendradarbis, palaikė glaudų ryšį tarp klebono ir parapiečių, dalyvavo visoje draugijoje bei organizacijose, pats organizavo ir vadovavo.

1907 Brooklyne įsisteigė LRK Susivienijimo laikraštis, Garsas. Matas pradėjo Garsę dirbti, bet su Žvaigžde ryšių nenutraukė. Kai kun. A. Milukas persikėlė į Maspethą, Matas apsigyveno Brooklyne, dvi dienas savaitę važiuodavo į Philadelphiaj padėti Žvaigždės spaustuvėj. Už tai jam brolis apmokėdavo kelionės išlaidas.

Knygų spausdinimo karštligė

Nuo 1906 iki 1909 Žvaigždė buvo leidžiama Shenandoah, Pa. Abu broliai buvo pagauti karštligės — norėjo išleisti kuod daugiau knygų, nes tikėjo, kad spausdintomis knygomis bus pasitarnauta atsikuriančiai Lietuvai.

1909 Žvaigždė buvo perkelta į Philadelphiaj, sumažėjo ir pati Žvaigždė, praėjo knygų spausdinimo karštligė, bet tuo metu

Anastazija Aymanas, gyvenusi Lynbrook, L.I., N.Y., mirė rugpiūčio 25. Velionė buvo gimusi Marijampolėj. Anksčiau mirė jos vyras Jonas Aymanas. Nuliūdime liko sūnus Jonas E. Ayman ir dukra Helen A. Bendock bei trys anūkai. Po gedulingų mišių Šv. Juozapo parapijoj, Hewlett, L.I., N.Y., palaidota St. John's kapinėse, Middle Village, N.Y., rugpiūčio 28.

Dailininkam pranešama, kad artija Didž. New Yorko lauko meno parodos Rego Parke atidarymo dienos — rugsėjo 19-21. Paroda taip pat vyks ir kitus du savaitgalius: rugsėjo 26-28 ir spalio 3-5. Informacijų reikalais skubiai kreiptis į dail. A. Kairį, tel. IL 9-3769.

Išnuomojamas gražus 1 šeimos namas Great Necke, Cape Cod stiliaus, 4 miegamų kambarių, su dvigubu garažu, arti krautuvų ir mokyklų. Skambinti p. Ry telef. 516 482-9724 dienos metu ir 516 487-5076 vakarais.

Woodhavene 85 Rd. parduodamas moderniai įrengtas namas iš keturių butų prie pat parko ir gero susisiekimo. Kaina 65,000 dol. Teirautis tel. 296-2527.

Parduodamas 18-kos vienetų motelis su gyvenamu butu prie didelio kelio Newington, Conn. Telef. 203 666-2853.

buvo atspausdintos pačios didžiausios knygos.

Grįžta į Lietuvą

Kai atsikūrė Lietuva, Matas norėjo būti savam krašte. Kai tik pasidarė galima, 1920 rugpiūčio mėn. jis grįžo į Lietuvą. Pradžioj dirbo pramonės įmonėse, o nuo 1930 metų gavo tarnybą Lietuvos Banke, kur ėjo kasininko pareigas.

Atėję naujos okupacijos, II-sis pasaulinis karas, vėl jis buvo priverstas pasitraukti iš Lietuvos. Iš jos išbėgo 1944 spalio 17. Ties Vištyčiais perėjo sieną. Pradžioj gyveno Vienoj, paskui nusikėlė į Innsbrucką, kur surado išsibarsčiusią šeimą.

Pokario metai Vokietijoje

Pokario metais apsigyveno Stuttgarte, lenkų ir ukrainiečių stovykloj buvo sekretorius ir vertėjas. Čia jis daug padėjo lietuviams, kurie keliavo į Ameriką. Kai stovykla buvo paskirta armėnam, jis apgyvendino ir lietuvių. Jo rūpesčiu buvo sudaryta ir antroji stovykla mieste. Kelis šimtus lietuvių apgyvendino apylinkės miesteliuose.

Vėliau Matas Milukas su šeima persikėlė į Stuttgartą priemiestį. Čia jo butas buvo pilnas keliaujančių lietuvių. Visiem jis pagelbėjo.

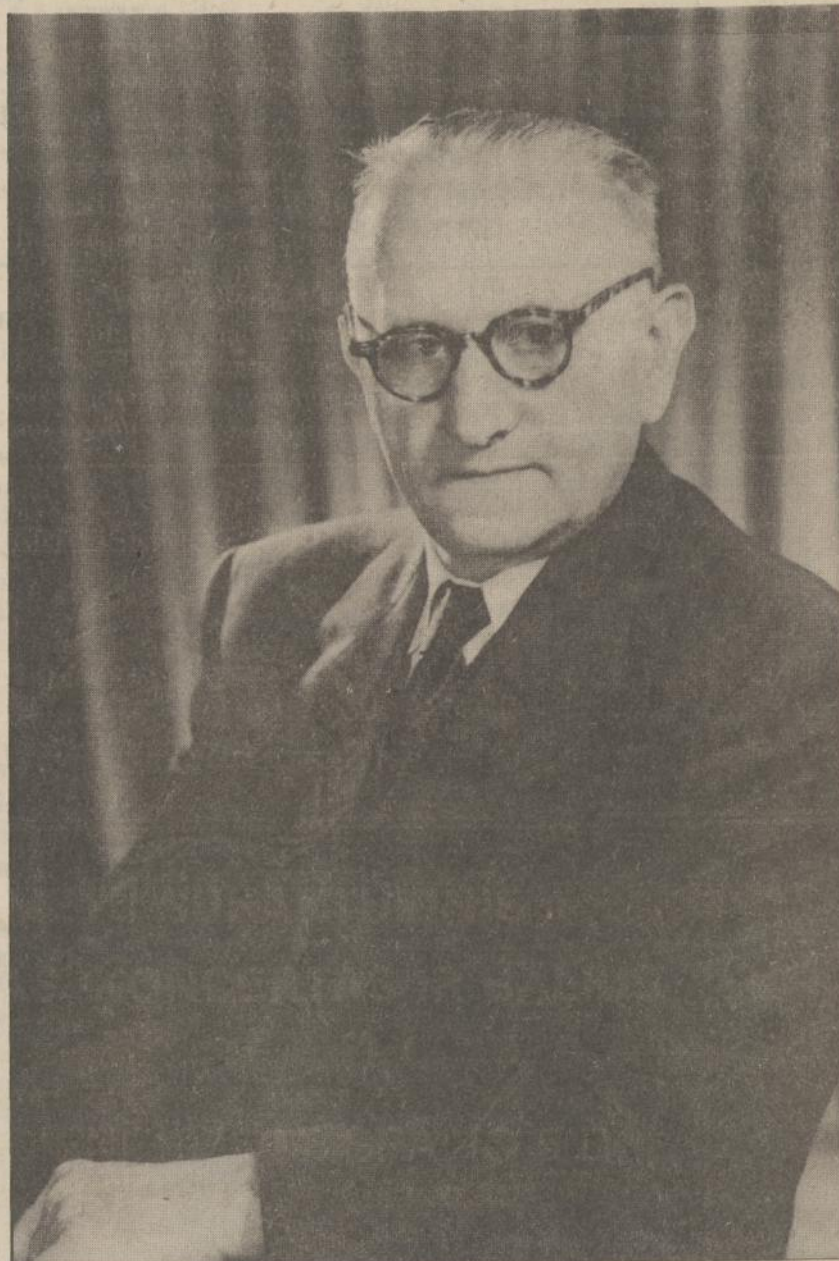
Trečioji kelionė per Atlantą

Dirbęs Unroje, jau turėjo įvairių pažinčių emigracijos įstai-gose. Taip jo trečioji kelionė per Atlantą buvo lengvesnė. 1946 liepos 15 jis su šeima išlipo New Yorko uoste. Atvyko antruoju transporto laivu. Tuo metu jis buvo 61 metų amžiaus.

Grįžta į spaudos darbą

Brooklynas jau buvo nebe tas, kurį tąsyk 1920 paliko. Daug kas buvo pasikeitę. Nebebuvo ir jo brolio, didžiojo kultūrininko, spaudos puoselėtojo. Bet Matas buvo perėjęs per Amerikos lietuvių spaustuves, žinojo jų darbą, jo polėkius. Jis vėl grįžo į spaudos darbą.

Tuo metu Brooklyne ėjo Amerikos savaitraštis. Čia jis buvo administratorius ir drauge dirbo spaustuvėj. Dirbdamas atsiminė, kad Vokietijoje DP stovyklose liko daug lietuvių, kurie neturėjo galimybės atvykti į šį kraštą. Taip jis apie 40-čiai

Matas Milukas

sudarė dokumentus ir atsikvietė į Ameriką.

Amerikos laikraštyje ilgai nebetekė dirbti. Amerikos lietuviška spauda, kadaise išsiplėtusi, ėmė glaudintis. 1950 buvo apjungti trys katalikiški laikraščiai, Bostone ėjęs Darbininkas, Amerika — Brooklyne ir Lietuvių Žinios — Pittsburghe. Apjungimo darbą atliko pranciškonai ir jie 1951 vietoj trijų išleido vieną — Darbininką. Tą 1951 pavasarį pasikeitė visas personalas, ir Matas Milukas išėjo į pensiją.

Rašto žmogus

Kai dirbo su tokiu veikliu broliu, kai pats triūsė spaustuvėse, jis negalėjo praeiti ir pro raštą. Jis rašė Žvaigždėj, Garsę, Darbininke, vėliau Amerikoj ir kituose laikraščiuose, rašė korespondencijas, vedamuosius, apsakymus, mėgo rašyti feljeto-

nus. Lietuvoj gyvendamas, Milukas išvertė į lietuvių kalbą keletą veikalų — H.R. Haggard "Maria" (romanas) — 1939, Charlotte M. Young "Lady Klareta" I ir II tomiai — 1940. Jam teko uoliai veikti LRKSA, buvo kelių seimų sekretorius, išdo globėjas. Jis buvo vienas iš LRKF organizatorių.

Matas su žmona Emilija išauklėjo ir išmokslo 5 sūnus ir 2 dukras. Jie visi gyvena Amerikoj. Žmona mirė 1967.

-o-

Mielas sukaktuvinkas mėgsta skaityti laikraščius, rašyti laiškus draugam, sėdėti savo sodelyje ir džiaugtis nokstančiais vaisiais. Švęsdamas savo gražaus amžiaus sukaktį, tegu džiaugiasi savo amžiaus gražiais darbais, kurie buvo skirti Lietuvai.

Sveikatos ir gražių saulėtų dienų! (p.j.)

APREIŠKIMO PARAPIJOS

60 METŲ SUKAKTUVINIS BANKETAS, KONCERTAS IR BALIUS

ĮVYKS

SEKMADIENĮ 1975 M. SPALIO 5 D.

5 VAL. P.P.

PLATTDEUTSCHE BANKETO SALĖJE
1132 HEMPSTEAD AVE., FRANKLIN SQUARE, L. I.

11 VAL. IŠ RYTO — KONCELEBRACINĖS PADĖKOS MIŠIOS
5 VAL. P.P. — BANKETAS — KONCERTAS

PROGRAMA IŠPILDYS:
APREIŠKIMO PARAPIJOS CHORAS,
VADOVAUJANT MUZ. ALGIRDUI KAČANAUSKUI

NEW YORKO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS,
VADOVAUJANT P. JADVYGAI MATULAITIENEI

7 VAL. VAK. — ŠOKIAI — GROS BANKETO SALĖS ORKESTRAS

Stalų rezervacija (10 svečių) ar pavienių asmenų prašom rezervuoti pas: p. Šalinienę (296-2244); Alice's Florists (846-5454); Klebonijoje (387-2111).

MALONIAI JUS KVIEČIA PARAPIJOS KUNIGAI IR RENGIMO KOMITETAS